

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci. Număr de Duminică 8 franci pe an.

Redacţia,
Tipografia şi Administraţia:
BRAŞOV, PIAŢA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 cor., Fără dus acasă pe an 20 cor. pe 1/2 an 10 cor., pe 1/4 an 5 cor. Un număr 10 bani. Inserate: un şir petiu 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

De la adunarea din Lugo.

— Vorbirea d-lui V. Goldiş. —

Încă în nrul popular din săptămâna trecută am dat ştire, că adunarea populară, ținută săptămâna trecută în Lugo, a avut o reuşită strălucită.

După cum s'a scris mai în urmă, la Lugo s'au adunat 4-5 mii ţărani români şi inteligenţi, din toate părţile Bătrânului, din peste 250 de sate. Deja această mulţime arată, că poporul nostru începe — spre binele lui — a se interesa tot mai mult de soarta sa, ca neam. Dar nici n'au mers de giaba Românil la Lugo, căci s'au ales cu frumoase îndrumări din cele auzite. Zece bărbaţi fruntaşi de-al noştri şi-au ridicat cuvântul şi au început vorbiri frumoase şi pline de învăţături pe terenul politic. S'a desluşit şi arătat starea politică de la noi, s'a protestat contra dileritelor volniciei, s'au dat îndrumări pentru lupta naţională, pentru ținere la oaltă etc. şi s'a vorbit şi cerut întroducere votului obştesc.

Adunarea a fost deschisă de d-l Dr. G. Dobrin, adv., care a făcut o icoană limpede a situaţiei, au vorbit apoi în şir celalalţi, anume d-nii Gheorghe Pop de Băseşti, Dr. T. Mihali, Dr. V. Lucaci, Dr. I. Suciu, V. Goldiş, Dr. St. C. Pop şi Dr. Val. Brăncu, cari toţi s'au ocupat de aşările noastre din puncte de vedere politice, iar despre votul obştesc au vorbit d-nii Dr. Aurel Vlad şi Dr. Caius Brădiceanu.

În cele ce urmează dăm frumoasa vorbire a d-lui Vasile Goldiş.

Iată ce a cuvântat dânsul:

Onor. adunare!

Manifestaţiunea aceasta neaşteptată de dragoste, cu care am fost întâmpinat aci, ştiu foarte bine, că nu se adresează persoanei mele (trăiască Goldiş!), ci se adresează celui nalt şi sfânt principiu, în al cărui serviciu mi-am pus puterile mele, (Trăiască) e adresată înaltului principiu al solidarităţii naţionale. (Trăiască!)

Or cât am fi noi, onorată adunare, singuraticii, de înţelepţi, or cât am fi noi, singuraticii de viteji, unul singur niciodată n'are să birue cu puterea mare a statului, care ne este duşmană, (Aplauze prelungite), dar, onor. adunare, or cât am fi noi de neînsemnaţi, fiecare pentru sine, ori cât am fi noi mai mijlociţi, mai slabi, dacă toţi vom ține ca fierul laolaltă, trebuie să învingem. (Aşa e!)

În unire numai rezidă puterea naţiunilor. (Aşa e!).

Strămoşii noştri deja ne-au lăsat învăţătură cuvintele acele de aur: „Concordia res parvae crescunt, discordia maximae dilabuntur!”, adică prin bunăînţelegere cresc lucrurile cele mici şi se fac mari, dar înţelegerea cea rea, aceea doboară chiar şi lucrurile cele mai mari. (Aşa e!).

Am voit numai, onor. adunare, ca să declin dela mine personal onoarea deosebită, ce mi-aţi făcut-o, arătându-vă că sunt conştiu de aceea, că această onoare este a principiului, pe care-l reprezint. (Trăiască Goldiş! Trăiască „Românul“!). Vreau să trec acum la obiectul acela, pentru care am fost desemnat şi eu în şirul vorbitorilor de astăzi, adică să vă vorbesc despre situaţiunea generală a politiceii din ţara noastră. Am aşadar însărcinarea, onor. adunare, ca să spun şi eu câteva cuvinte referitor la situaţiunea politică, în care ne aflăm noi şi în care se află în genere ţara noastră, cu drept cuvânt pot spune, cea nefericită. (Aşa e!).

Să ne dăm seama deci de situaţiunea, în care ne aflăm noi, poporul românesc, dela venirea la guvern a contelui Khuen Héderváry. (Jos cu el!). Este oare situaţiunea aceasta mai bună, decât cea de mai înainte? (Nu e! Protestări prelungite).

Din aclamaţiunile d-voastră văd, că convingerea mea în direcţiunea aceasta, este perfect aceeaşi cu a întregului popor românesc. (Aşa e!) Situaţiunea noastră sub guvernul actual, nu numai că nu e mai bună, ci cu drept cuvânt putem afirma, că e mai rea decât înainte. (Aplauze prelungite).

Onor. adunare, ce s'a schimbat cu venirea guvernului Khuen Héderváry? Nimic! S'a abzis oare de principiul acela al aşanumitei idei de stat naţional maghiar? Nu. Din contră, tocmai zilele acestea ni-s'a dat să auzim din partea unui membru al guvernului, care deşi nu e ministru, e totuşi secretar de stat la ministerul cultelor şi instrucţiunei publice, din gura d-lui Balogh Jenő: am auzit spunându-se cuvinte, cari vor rămânea mult timp memorabile. Răspunzând deputatului slovac Iuriga, secretarul de stat a zis, că în ţara aceasta cultura naţională numai ungurească poate şi trebuie să fie. (Mint! Jos cu el!). Apoi noi, onor. adunare, trebuie, în baza acestei declaraţiuni păcătoase (Impertinente!), trebuie să răspundem de aici, din adunarea miorilor de Români, tuturor miniştrilor din Budapesta, să ne audă, că din contră nouă numai cultură românească ne trebuie. (Aşa e! Ovaţiuni entuziaste).

Onor. adunare, dacă nefericirea noastră ne-a adus acolo, ca să fim siliţi să ne petrecem partea mai mare a vieţii noastre sub jugul unei limbi străine, să se ştie, că niciodată nu vom abzice de nădejdea ca să ajungem să putem trăi în ţara noastră numai în limba noastră românească. (Aplauze înflăcărare. Trăiască! Sufletul ni-l dăm pentru ea!).

În lumea întreagă, onor. adunare,

drepturile unui popor se măsoară după drepturile ce le are limba aceluia popor. (Aşa e). Dacă 3 milioane şi jumătate de Români sunt puşi în situaţiunea aceea, ca la casa satului, a comitatului, la judecătorie să nu-şi poată vedea de treabă decât numai în limbă străină, să se ştie, că acel popor zace în sclăvie amară. (Aşa e!) Atunci numai va fi poporul românesc liber, când el în ţara lui, numai de limba lui se va putea servi. (Aşa este!).

Onor. adunare, guvernul Khuen-Héderváry (Jos cu el!) e cu mult mai primejdios pentru noi, decât toate guvernele de mai înainte, fiindcă e cu mult mai cuminte decât acelea. (Aprobări).

Acestui guvern i-a succes să facă un lucru, ce nu s-a întâmplat de sute de ani în mijlocul poporului nostru (S-auzim! Stt!) Acestui guvern i-a succes, ca să producă cea mai scârboasă tradare din câte s-au întâmplat vreodată în mijlocul poporului nostru. (Se aud fluierături), i-a succes ca să îndemne pe unul, care 30 de ani a spus poporului românesc cuvinte de luptă, astăzi, în parlamentul ţării să spună, că partidul naţional român nu reprezintă interesele naţiunei române, că partidul naţional român e numai o ficţiune. (Ruşine, ruşine! Jos cu el! Stt! Să auzim!).

Onor. adunare, tot acestui guvern i-a succes prin uneltiri infame, ne mai pomenite, ca să sdrobească la alegeri pe cei mai bravi fii ai neamului nostru. (Aşa e).

Apoi încă un mare succes al guvernului e, că i-a succes, ca în şirurile Românilor să producă oameni, cari să zică, după pierderile dela alegeri, că pricina înfrângerilor noastre la alegeri nu este guvernul, ci e co-

FOILETONUL «GAZ. TRANS.»

Săcelele.

Repriviri şi constatări.

(Fine.)

Să studiem de pildă sistemul de însoţiri alui Raiffeisen şi ne vom convinge, că de bine se potriveşte acest sistem şi pentru Secelenii noştri. Desnădejdea să nu ne cuprindă, ci în faţa primejdiei comune să ne strângem puterile, să dăm bărbăteşte luptă cu ea, să fim statornici în purtarea luptei şi vom birui de sigur. Raiffeisen, a fost cuminte economist şi mare prieten al ţăranilor, a avut să întâmpine multe greutăţi până când în sfârşit i-a răuşit să înţeleze în satul Weyerbusch (cercul Goblentz) în Germania prima însoţire economică. Dar însoţirea odată întemeiată a început să aducă roadele cele mai binecuvântate. La început această însoţire a fost o simplă brutărie, dar mai târziu a început a-şi estinde activitatea şi asupra ramii economice cumpărând pentru membrii săi sămânţe, cartofi şi altele. Astăzi ideea lui Raiffeisen a început a prinde rădăcini şi sistemul lui s'a lătit nu peste mult peste întreaga împărăţie nemţească, a trecut şi hotarele acestei împărăţii străbătând şi în alte ţări şi veni până la noi. În satele noastre străbate fără pieci sistemul de însoţiri alui Raiffeisen şi Secelenii nu se pot în deajuns bucura de

roadele binecuvântate, ce le aduc aceste însoţiri.

Să ne gândim deci şi noi Secelenii la o astfel de tovarăşie economică. Menirea acestei tovarăşii, căreia îi putem zice şi cooperativă ar fi să perfecţioneze, să încurajeze şi să valorizeze în mod convenabil industria de casă a Săcelenilor. Edoar vestită dimia lucrată de Secelence şi nu mai puţin vestită e iscusinţa Măcaniei, cu care ştie să ţeasă covore şi velinţe ca şi şoluri trainice. Închegată odată o astfel de însoţire, ea ar putea să aibă cea mai binecuvântată influinţă asupra desvoltării şi întăririi economice a Secelenilor. Strânşi toţi aceştia într-o societate mare, această forţă unitară ar putea salva pieirea singuraticilor şi ar asigura şi mai departe Săcelele pentru locuitorii Români.

Iată cum îmi închipui eu pe scurt această însoţire sau tovarăşie economică:

Ea va fi o adunare organizată, conform tuturor însoţirilor Raiffeisen. Membrii ei vor fi fără deosebire bogaţi şi săraci toţi Secelenii dornici de a munci pentru întărirea ei. Măcanii cu dare de mână se vor desbrăca de ori ce disoreţ, ce-l au faţă de săraci, din graiul lor de toate zilele va dispărea pentru totdeauna cuvântul »calic«, pe care azi, durere, mulţi îl aruncă asupra bieţilor săraci. Îşi vor aduce toţi aminte de acel Cristos, care era prietinel săracilor şi care nu fără multă amărăciune zicea, că mai uşor va intra funia corăbiei prin urechile acului, decât bogatul în împă-

părăţia cerului şi nu vor uita nici acele cuvinte pline de adevăr: »că tot cel ce vrea să vie după mine, să-şi împartă averile săracilor şi să-mi urmeze«. Nu se vor lăsa deci măcanii bogaţi din Săcele, ca să fie ademeniţi de urăta patimă a banului, ci vor intra cu toţii în această tovarăşie pentru ca cu avutul lor, care de altcum nu va suferi nici o ştirbire, să dea ajutor deaproapelui lor. Cei bogaţi adecă vor garanta cu avutul lor de afacerile tovarăşiei şi tot cu garanţa lor se vor câştiga banii trebuincioşi pentru purtarea cu succes a afacerilor.

Însoţirea aceasta va avea deocamdată principala îndatorire, de a sprijini industria de casă a Secelenilor. Va cumpăra din capitalul său materia — în deosebi lăna — trebuincioasă, pe care apoi o va da în felul care va conveni mai bine membrilor săi, iar apoi va cumpăra dela aceştia produsul — dimia sau alte articole — pe un preţ cuviincios şi va desface apoi singură prin oamenii săi mărfurile cumpărate căutându-şi pieţe de desfacere.

Organizarea şi mai ales conducerea acestei însoţiri revine în primul rând preoţilor şi învăţătorilor din Săcele. Dânsii vor esplica credincioşilor ce e această însoţire, cu ce favoruri e împreunată şi ce menire sfântă are ea pentru popor. Pătruşi de înălţătorul spirit al jertfei, necrufând nici o trudă, cu sufletul plin de nădejde vor propaga fără încetare această idee şi vor căuta, ca în cea mai scurtă vreme s'o traducă în faptă. Îmi dau seamă de

greutăţile ce-le vor avea, ştiu, că pas de pas se vor izbi de indolenţa şi nepăsarea celor mulţi. Cunosc perfect neîncrederea măcanului, îl ştiu cu cât dispreţ ascultă el orice lucru nou, îi aud deatâtea ori vorba batjocuritoare aruncată de peste umăr tuturor celor ce îi dă învăţături, cari tind să le ficeze noi orizonturi — dar toate astea nu mă vor îndemna o clipă de a justifica pe acei conducători, cari se vor opri în loc scuzându-se cu aceste defecte ale credincioşilor. O idee mare, salutară va trebui să învingă în toate împrejurările şi de va trebui ea va sparge şi porţile iadului ca să-şi poată asigura biruinţa. Istoria e mărturia atâtor fapte mari, ea justifică mai mult adevărul, că gloria să câştigă cu cununa de spini pe frunte. Dar apoi sufletul d-voastră iubiţi conducători se va cutremura de sfântul fior al mulţămirii, ce-o veţi avea pe urma faptelor d-voastră mântuitoare de oameni. Mi-ar plăcea să văd, cum răsare pe urma unirii ş'a solidarităţii d-voastră cea mai productivă muncă, pe care am cunoscut-o vreodată. Aici e terenul, sub ochii d-voastră pierie un popor, mântuiţi-l căci puteţi: Recunoştinţa lui va fi fără margini şi va forma cu d-voastră mai mult ca totdeauna un trup ş'un suflet. Mă închin a celor cari în taină sau pe faţă au lucrat ceva pentru mântuirea credincioşilor lor, dar mă voi închina mereu tuturor acolora, cari vor reda iarăşi Săcelele sănătoşilor măcani de odinioară.

Închegaţi cât mai degrabă această

mitetul național! (Jos cu ei! Rușine! Se fluieră.)

Onor. adunare, eu care am umblat aproape din casă în casă la alegători (Așa e! Să trăiți!), care în 30 de sate am fost aproape în fiecare colibă (Să trăiți!), eu să am suflet să spun, că pe mine comitetul național m-a trântit? Ar fi o infamie din partea mea, după cum citez să spun, infamie e din partea tuturor, cari au nerușinarea să susțină minciuna aceasta, pentruca să blameze partidul național și pe conducătorii săi și să scuze mișelile guvernului. (Așa e.)

Dar guvernul actual a fost atât de isteț, încât i-a succes să producă această tristă stare în mijlocul nostru! (Jos trădătorii! Rușine lui Iuda!)

Sunt însă foarte șubrede și fără temei nădejdiile acelor, cari cred, că prin astfel de apucături vor ști să abată poporul românesc din matca luptelor sale de veacuri. (Nici odată! Nu suntem proști!)

Guvernul crede, că prin concesiuni de nimic și proceduri mai blânde față de persoanele singurate, ne va ameți. Așa de pildă față de preoți în chestia de congruă, guvernul acum e foarte darnic și blând. (Răsete, glume! S'auzim!)

Se crede, că prin apucături de acestea se va ajunge ca preoții noștri să-și tradeze neamul. (Nici odată). Nu cunosc ei preoțimea română! (Murmure. Să auzim!)

Nu cunosc ei acele suflete, cari zac în piepturile acoperite de reverende, sufletele acelea au susținut neamul nostru, acele suflete nici odată nu ne vor trada (Așa e. Trăiască!) Uscături, onor. adunare. vor fi (Voci: să piară!) în toate tagmele, și a advocaților și a popilor și a dascălilor și a țăranilor, în toate vor fi uscături, dar se știe, fraților, că uscăturile se pun pe foc, uscăturile vor arde și cenușe se vor face! (Așa să se facă!)

Pădurea cea verde a neamului nostru e atât de trainică, încât nici un topor din lume nu o poate doborâ nici odată. (Trăiască! Aclamațiuni furtunoase).

Sunt mulți, cari au să vă vorbească, nu vreau să abuzez de răbdarea voastră (Să auzim!), cu toate că, în adevăr, e atât de dulce a vorbi cu oameni atât de însuflețiți cum v'am știut eu tot-deauna pe d-voastră bănațenii! (Trăiască). Cu toate, că în alegerile din urmă, Bănatul a suferit o grea înfrângere (Așa e!) dar eu,

care cunosc ticăloșiile guvernului, eu nu mă mir de aceasta (Trăiască!) Trebuie să vie însă vremea aceea, fraților, trebuie să luptăm ca să vie acele vremi, când toate ticăloșiile guvernelor vor fi zadarnice față de voinea noastră cea tare. (Așa e!) Jertfe trebuie să aducem cu toții. (Aducem!) Și noi, adunarea aceasta, adunările cele multe, scrisul nostru și vorba noastră ce rost au? Au rostul, ca să ne întărim unii pe alții în credință, (Așa e! Trăiască) pentru ca să vină acele vremuri, când nu numai ceata de jandarmi, dar toată armata să o aducă aici și să nu fie în stare a clătina nici un singur Român dela datoria sa românească. (Furtunoase ovațiuni).

Trebuie să ajungem acolo, fraților, ca și vlădicii să fie în mijlocul nostru. (Așa e! Așa e!)

Fraților, când vom ajunge noi prin agitațiune — căci da, noi agităm! (Așa e!) Am fi, fraților, nesinceri, am minți, dacă am spune, că nu agităm! Da! Vrem să vă agităm pentru ca să fiți hotărâți a vă cere drepturile și a lupta cu bărbăție și neînfricați de nici o putere lumească pentru drepturile neamului nostru românesc. (Ovațiuni mari.)

Nu mai atunci, zic, vom învinge când dela vlădică până la opincă toți vom fi una

În această sfântă nădejde, închei cuvântarea mea și rog pe Dumnezeu să dea în pieptul tuturor Românilor însuflețirea, care zace în piepturile d-voastră. (Ovațiuni călduroase în delung repetite).

Alegerile legislative în Austria încă nu s'au terminat. Lupte mari s'au dat cu deosebire la Viena și în Galiția, unde soldații au fost nevoiți să puște asupra mulțimei. În orașul din Galiția Drohobitz au fost împușcate 14 persoane, iar peste 20 au fost greu rănite. În Viena s'a dat o luptă electorală crâncenă între alegătorii creștini-sociali și socialiști. Creștinii sociali au suferit o mare înfrângere. În trecut Viena era reprezentată în camera deputaților prin 20 deputați creștini sociali 3 liberali germani și 10 socialiști, acum după alegerile nouă, ea va fi reprezentată numai prin 4 creștini sociali, 10 liberali germani și 19 socialiști.

Dintre cele 516 locuri ale Reichsrath-ului se cunosc până acum 446 rezultate. Au reușit aleși 104 liberali germani, 79 social-democrați, 82 cehi burghezi, 76 creștini-sociali (în sesiunea trecută au fost 96), Italieni 15, Poloni 32

slavi de sud 34, ruteni bucovineni 5, Români 5, pangermani 4, Ruteni galițieni 3, evrei 1, afar de partide 4.

Portugalia ca republică. Se știe, că familia domnitoare din Portugalia a fost alungată și țara proclamată de republică. Acum s'a întrunit adunarea constituantă, alcătuită din 192 de deputați, care a proclamat oficios republica și a declarat de alungată pentru tot-deauna familia domnitoare Braganza din hotarele Portugaliei.

Acest fapt a produs mare însuflețire în Portugalia, fără să se întâmple nici o neorânduială. Astfel în Portugalia se poate considera de întemeiată trainic forma de stat republicană.

Iată ce se mai scrie în privința acesteia din Lissabona, capitala Portugaliei:

Mesagiul guvernului provizoriu zice, că revoluțiunea a fost urmarea acțiunii nefaste a dinastiei de Braganza. Adesiunea unanimă la republică a constituit un adevărat plebiscit și că a fost de trebuință a-se prelungi dictatura pentru a-se consolida republica. Aceasta a avut de luptat în contra clericalismului, a cărui acțiune s'a manifestat prin scrisori, cari constituiesc o adevărată crimă de înaltă trădare. Noul regim a fost recunoscut de către marile națiuni. Publicul a urmat cu încredere reformele. Guvernul provizoriu se feliță de a fi putut fără împrumut să scadă impozitele asupra obiectelor de consumațiune. Relațiunile internaționale au fost conduse cu o demnitate, pe care regimul monarhic nu a păstrat-o în tot-deauna.

Raportul general

al comitetului despărțăm. I. Brașov al „Asociațiunei“

prezentat adunării generale din Cernat de secretarul comitetului d-nul Al. Bogdan.

(Fine.)

În raportul general din anul trecut am expus, pe baza unui proiect făcut de preotul A. Nistor, un program de muncă, potrivit pentru oricare sat. Ziceam despre el, că „el poate ușor executa oricare preot ori învățător dela sate“. De fapt el nu s'a executat și numai despre patru comune putem zice, că și-au făcut datoria: Arpătac, Cârștian, Feldioară și Codlea.

Trebuie să credem, că comitetele noastre de la sate nu l-au cunoscut. Și de aceea îl cetim încă odată aici întocmai așa, cum a fost expus și tipărit în „Gazeta Transilvaniei“ din 26 Iunie v. 1910:

„În fiecare săptămână se ține o prelegere — potrivite sunt zilele de Sâmbătă și Duminecă, — seara dela 6—8 în localul școlii ori în case private. Pentru părțile din sat prea îndepărtate de centrul satului, ori în filiiile parohiei se va ține pre-

legere, când preotul este chemat acolo la vre-o slujbă.

„Și se va vorbi țăranilor și muncitorilor despre lucruri religioase, despre taine, porunci, Sf. Părinți etc. apoi, dacă sunt de față mai mulți bărbați decât femei, o lecție din economie (nutrirea vieții lor, arat, sămănat, gunoit, cultura pomilor); dacă sunt mai multe femei decât bărbați li se va vorbi despre chestiuni de igienă (nutrirea, curățenia casei, a corpului, a îmbrăcăminții, țășături și portul național, creșterea morală a copiilor, folosul cărților și al ziarelor, cultura legumelor etc.) Și se vor ceti tuturor povești de autori diferiți, români, din scrierile lui Anton Pann, anecdote, chiar istorioare și năvete din autorii moderni, dacă sunt potrivite, articole de popularizare din ziare, reviste. Dacă prelegătorul va avea grijă să înlocuiască la început unele expresiuni literare cu vorbe corăspunzătoare din dialectul țăranilor, atențiunea acestora va rămânea încordată până la sfârșitul prelegerii.

„Relativ la bibliotecă: să nu aștepte nimeni, până când va veni țăranul să ceară o carte de citit, ci bibliotecarul să alege cartea după interesul și gradul de cultură, pe care-l presupune la un cetitor și să i-o dea. Prelegerea în deosebi e un potrivit prilej de-a împărți cărți de citit. Să se formeze grupe de băieți și fetețe, cari să meargă la colindat. Din banii adunați se cumpără apoi cărți și se dăruiește colindătorilor.

„Se pot comanda cârticele cu poezii populare ori anecdote cu prețuri de 5—10 bani o cârtică și să se vândă prin frunțașii satului ori prin negustorii români din sat. Câte un negustor mai cu dare de mână poate împărți de anul nou câteva câlindare gratuit.

„Abonamentul la ziare li poate face unul din frunțașii satului, adunând banii și trimițându-i ziarului împreună cu adresele abonaților. Ici-colo s'ar putea abona câte unul și la o revistă literară ori economică.

E adevărat, că rezultatele propagandei noastre culturale ar fi uimitoare, dacă am urma întocmai programul de mai sus. Dar executarea lui nu se poate cere comitetului despărțământului. Acesta și-a putut urma numai calea de mai înainte, însărcinând pe membrii săi să meargă la sate și să țină prelegeri populare ori să tîgînd pentru activitatea sa și alte persoane, cari au ținut conferențe în Brașov. În anul acesta s-au ținut 6 conferențe în Brașov și 27 prelegeri populare la sate, cu totul 33. În anul trecut au fost numai 23. Prelegerile și conferențele s-au ținut în ordinea următoare:

Anul 1910: 7 Iunie, în Sâmpietru cu ocazia adunării generale a despărț. a vorbit d-l P. Pop, jude în penz. despre „Importanța meseriilor și a comerțului“; 28 Noemvrie v. în Satulung Dr. Al. Bogdan profesor a vorbit despre „Literatura pentru popor“, a cetit povestirea lui Agărbiceanu „Tușa Oana“; D-l Zenovie Popovici, preot, despre „Relele urmări ale sudalmeilor“. V. Neguț, profesor, a ținut o prelegere cu schiopăconul despre „Alcoolismul“ — 6 Decemvrie v. în Feldioară. Dr. A.

însoțire — pe care o veți numi de sigur Seceleana — și veți fi făcut astfel primul pas pentru salvarea Secelenilor. Deodată cu această însoțire se va porni să lărmuească iar războiul de țesut, vătala va bate spațiul mai puternic, pornogii se vor schimba mai iuți sub loviturile agile ale muncitoare, roata va durui mai veselă și doacănul nu va mai odorogi a sărăcie.

Se va îngriji această însoțire ca mijloacele de producțiune să fie tot mai desăvârșite, pentruca cu munca, ce o vor desvolta Secelenii harnici să producă înzecit mai mult decât produc cu mijloacele primitive de azi. Și vor ști conducătorii acestei însoțiri să convingă pe Seceleni, că materia, ce o vor produce membrii ei, va fi cu mult mai corăspunzătoare pentru a face haine din ea, decât materia arsă a străinilor, care ține de Joi până mai apoi; va dispărea astfel pe încetul și boala luxului, cel mai mare păcat importat dela oraș, și în locul lui se va sălăslui din nou simplitatea veche cu viața ei modestă dar mulțumitoare, și nu se va mai auzi atunci nici un glas din public, care să strige, »că el se poartă după cum vrea, căci n'are nimenea dreptul să se facă stăpân peste puna lui și să-i poruncească cum are să se poarte«, va înțelege atunci acest rebel flămând poate după mănăși de glăce, că luxul n'aduce nici un folos, ci că din contră el e izvor de maristricăciuni și de multe păcate, va înțelege că luxul niciodată nu edifică, dar că totdeauna ruinează. Omul iubitor de lux se va face mai curând sau

mai târziu și prietin al minciunii, tovarăș al falșității și disprețuitor al deapropelului său. Băgați numai bine de seamă, că mai toți cei luxoși sunt ușuratici, nu sunt iubitori de muncă îndelungată și nici multă pace nu veți găsi în familia unde se face prea mult lux. Luxul femeii e tot atâta cât patima beției a bărbatului. Amândouă aceste însușiri sunt deopotrivă de stricăcioase, amândouă sunt dușmane ale bunăstării omeniești, amândouă aceste patimi contribuie la dărăpănarea trupului și sufletului omenesc; pe când simplitatea e izvorul curat și nescut al vorbelor cumpanite, al simțămintelor potolite și al faptelor bune. Înțelegea după cum trebuie ea va contribui la buna înțelegere și la respectul cuvenit dintre oameni.

Iată dară ce situație frumoasă e merită, să închege o astfel de însoțire economică. Prin activitatea sa intensivă, prin conducerea ei energică și conștientă, prin organizația ei înțeleaptă, și mai vârtos prin muncă conștientă și fără popas va ajunge să impopuleze iarăși pustiile case ale mocanilor pribegii — cu Românași isteți și harnici, fetele vor rămânea să se mărite acasă, bărbaii nu vor mai lua drumul pribegiei, ci încheagându-se aici în Săcele o puternică gospodărie, se vor reînvia frumoasele vremuri din trecut cu toate bucuriile lor, cu toate strălucirile, cu toți oamenii, cu toate doinele și horele lor de demult. Se va începe aici o nouă viață, unde va stăpâni aceeași evlavie veche, aceeași inteligență vie mocănească, aceeași

îndărjire la muncă, aceeași iubire de oameni și adâncă credință în D-zeu. Și se va delătura astfel primejdia de a se ridica în Săcele o cetate cu ostași streini amenințatori, pentruca și aceste sate să poată sta cu vremea în slujba societății românești.

Se deschide dară teren larg de muncă. Tărâmul vieții economice e așa de vast. Aici se dau în vremile de azi cele mai înverșunate lupte. Cel ce luptă cu îndărjire și învinge, acela își asigură un trai mulțumitor, cel ce se retrage din această luptă și se lasă învins acela va tînji într-o dureroasă agonie, din care numai moartea îl va putea scăpa. Cu bucurie constatăm, că și la noi Români s'a început înverșunata întrecere pentru întărirea economică și asta însemnează o înaintare spre o viață mai bună, un pronunțat progres cultural și mai vârtos o tare cheazășie, că individualitatea poporului românesc se va conserva în întregime. Toate satele românești se grăbesc să se închege în tovarășii, căci le poruncește să facă aceasta puternicul instinct de conservare, pretutindeni vezi, cum bogați și săraci se strâng ca frații cei buni în aceste însoțiri și dându-și împrumutat mână de ajutor, se întăresc unul pe altul revărsând astfel mulțămire și fericire asupra satelor. Incețază pe încetul disprețul bogatului față de sărac, iar ura săracului față de bogat se schimbă în dragoste și stimă adâncă. Se formează pe încetul acea fericită societate, pe care Cristos a voit s'o întemeieze prin învățăturile sale. Căci temelii

acestei societăți va fi iubirea, cel mai mare adevăr spus și propagat de Isus.

Nu mai noi Secelenii să stăm pe loc. Ar fi păcat. Sunt doar aici încă oameni de inimă, sunt frunțași, cari înțelegând rostul vieții de azi vor porni să muncească în cea mai laudabilă armonie, ca prin munca lor să-și salveze credințioși și prin aceștia să se salveze pe sine înșiși. Sunt inimi, cari nu vor mai putea privi cu nepăsare pierderea Săcelelor, sunt suflete, în cari arde încă flacăra iubirii de neam, de biserică, de lege și limbă, sunt încă oameni, în cari n'au murit amintirile trecutului și toți aceștia purtați de credința neclintită a reînvierii vor porni munca energică pentru recucerirea Săcelelor. Aceștia vor face apel la toți Mocanii de aici și din țară; de va trebui, vor merge și la cei de mai departe și convingându-i de adevărul cauzei, ce o slujesc, îi vor îndemna să contribuie și ei la întărirea Săcelelor. Iși vor face cu un cuvânt datoria pe dea-tregul.

În credință, că gândurile mele exprimate în aceste șire vor fi cât de curând traduse în fapte, închei această conferință dorind, ca acest pămant al meu și al d-voastră iubiți consăteni să tresară cât de curând la glasul de reînviere, ce se va desprinde din mijlocul însoțirii economice, care va trebui să se înființeze.

Lumea merge înainte, noi să grăjim să ținem pas cu ea.

Bogdan a vorbit despre «Cultură și Asociațiunea ca instituție culturală», și a citit o povestire de Agârbiceanu. D-nii N. Furnică și V. Neguț au ținut prelegerea «schiopiconul despre «Alcoolism». Tot atunci s-a reorganizat agentura alegând de președinte al ei pe D-l B. Perția, farmacist.

21 Noemvrie v. în *Cârșian*. D-l Gheorasiu Popa, învățător a vorbit despre «Crescerea în familie», la 28 Noemv. G. Lăcuț, învățător, despre «Datorințele părinților față de copii».

5 Dec. Gh. Popa a tratat tema: «Alte, al parte» și în 25 Dec. D-l Virgil Pop, preot a vorbit despre «Reuniuni de înmormântare».

15 Noemv. în *Arpădac*. Preotul Aurel Nistor, a vorbit despre «Biserica creștină și în deosebi a noastră», la 27 Dec. despre «Țăranul român ca soldat», la 5 Dec. despre «Păstrarea comorilor strămoșești» (obiceiuri, cântece), și a ținut 5 șezători literare cu declamări, cântece și lectură din autori români de seamă.

25 Dec. în *Feldioara*. D-l I. Sporea, învățător, despre «însemnătatea meseriilor».

16 Noemv. în *Codlea*: D-l A. Boldor, învățător a vorbit despre «Economia vitei» și a citit din I. L. Caragiale; la 23 Noemv. a vorbit despre «Concordia» și uita între diferitele societăți; la 1 Dec. despre «Originea neamului românesc» și a citit din I. P. Reteganul. La 8 Dec. tot în *Codlea* a vorbit D-l I. Pascu, învățător, despre «însemnătatea cunoștințelor economice».

Anul. 1911:

13 Febr. în *Feldioara* a vorbit D-l N. Ilie, învățător, despre «Portul românesc» iar la 20 Febr. a vorbit D-l I. Dima, învățător, despre «Educațiunea socială».

Februar. în *Prejmer*, D-l Ioan Luduș, capelan, a vorbit despre «Asociațiunea și scopurile ei». *Rășnov*. D-l Cristoloveanu inv. a vorbit despre «Asociațiune».

Conferențele pentru Brașoveni s-au ținut toate în anul 1911 în ordinea următoare:

30 Ian. I. Petrovici, profesor, despre «Napoleon Bonaparte».

6 Febr. P. Percea, profesor, despre «Nașterea lui Hristos în artă».

13 Febr. Gh. Vătășan, profesor, despre «O călătorie în Statele Unite».

Aceste trei conferențe au fost însoțite de proiecțiuni cu schiopiconul. Au urmat: la 20 Febr. Dr. Horia P. Petrescu, publicist, care a vorbit despre «Probleme teatrale». La 6 Martie a fost o serată musicală-literară cu următorul program: Dr. I. Cl. Iuga: Cântec la violină, Dr. P. Petrescu a citit trei poezii originale și proză, D-șoara M. P. Dima a cântat la pian; D-șoara E. Pitiș a citit poezii originale, și la urmă a declamat anecdote Dr. I. Cl. Iuga.

La 27 Mart. directorul desp. D-l N. Bogdan a prezentat pe decedatul președinte al «Asociațiunii» Iosif Stărcă Șuluțu; D-l Dr. I. Broșu a vorbit despre «Probleme estetice moderne»; D-l Dr. Zaharie, locotenent-auditor, a cântat la violină, iar D-l Dr. S. Dan, a citit din scrierile sale originale.

Cum poate oricine observa, tipul șezătorilor literare împreunate cu prelegeri și muzică câștigă teren și la noi, atât în orașul Brașov, cât și la sate, cum s-au ținut de pildă în *Codlea* și în *Arpădac*.

De încheiere să ni se permită o justificare a tonului, în care e ținut și raportul acesta și cele din anii trecuți. Se pare că ne prea lăudăm. Însă numai se pare. Căci de fapt despărțământul nostru este cel dintâi între toate. La urma urmelor nici nu este meritul comitetului desp. ci mai mult al acelor câțiva preoți și învățători dela sate, cari și-au făcut datoria de buni Români și de oameni culti, puși în fruntea poporului nu numai pentru credința lor ci și pentru învățătura și cultura lor, să fie pilde și conducători.

Dacă avem în vedere numărul comitetelor apartinătoare despărțământului nostru în raport cu al celorlalte despărțăminte: noi într-adevăr avem cele mai multe agenturi, cei mai mulți membri, cele mai multe biblioteci și tot noi am ținut în anul trecut și cele mai multe prelegeri.

Dar cine știe ce fel de surprinderi ne va aduce adunarea jubilară, ce se va ține în luna August la Blaj? Cine știe, dacă insufleteștea, care răpește pe oameni cu sine la astfel de prilejuri, nu va pune în frunte un alt despărțământ? Cine știe, dacă nu vom avea lipsă în viitorul cel apropiat de puteri îndoite, ca să ne întindem ținea la locul de cinste, pe care ni l-am câștigat?

Ambiția noastră ar fi satisfăcută numai atunci, când toți Români cărurari din Brașov și din sate vor fi membri ordinari ai toți țărani și muncitorii, cari știu ceti,

vor fi membri ajutători ai «Asociațiunii». Și dacă am lucra cu toții cum ar trebui, nu se poate să nu ajungem în câțiva ani și la ținta aceasta. Să se înmulțească numărul preoților și învățătorii de felul acelor, al căror nume l-am putut aminti în rapoartele noastre din cei din urmă ani și vom fi la țintă. Am avea atunci în decursul câtorva ani un număr constant, tot acelaș număr de membri. Și dacă comitetul central din Sibiu ne-ar pune într-o zi întrebarea: «Cum de nu mai crește numărul membrilor în desp. D-voastră?», noi să-i putem răspunde: Mai trimiteți-ne Români de pe-acolo, căci aici toți câți trăiesc în orașul Brașovului și în satele din jur sunt înscrși membri ai «Asociațiunii».

ȘTIRI.

— 9 Iunie v.

Excursiunea elevilor școalelor noastre. Sâmbăta trecută 15 elevi din clasele IV gimn. și reală dela școalele noastre au plecat sub conducerea mai multor profesori în excursiune până la Pesta și de acolo pe Dunăre în jos până la Belgrad. După cum ni se scrie, excursioniștii noștri au sosit în 19 I. c. la Pesta, unde în decurs de 2 zile au vizitat orașul și anume parlamentul, muzeele, hala cea mare de vânzare și insula Margareta, unde au luat și o baie plăcută. Toți sunt sănătoși și bine. Eri au plecat cu vaporul pe Dunăre în jos.

Pentru fondul jubilar al «Gazetei» d-l inv. dirigent Romul Cristoloveanu a dăruit suma de 5 cor. în amintirea fiului său Mircea. Primească piosul donator mulțumitele noastre. — *Redacția «Gaz. Tr.»*

D-na și d-l Z. Bărsan la Blaj și Alba-Iulia. Anunțăm cu plăcere pe cetitorii noștri, că Marția și Miercurea viitoare iubiții noștri artiști d-na și d-l Z. Bărsan vor da două reprezentațiuni teatrale în Blaj și anume drama «Vânturătorii mărilor» și comedia «Răsunarea».

Din Alba-Iulia primim următorul avis:

Subscriși vă rugăm a da loc în prețuita d-voastră foaie știri, că iubiții artiști d-na și d-l Zaharie Bărsan vor juca Duminecă în 2 Iulie n. a. c. în Alba-Iulia (Reduta orașenească) piesa «Răsunarea» comedie în 3 acte trad. după Labiche de z. cu concursul unor diletanți. Venind pentru prima oară în istoricul Bălgard iubiții artiști, se prevede o participare în mare număr a tuturor iubitorilor de artă românească din loc și jur. — *Ioan Teculescu, prot. Dr. Ioan Pop, adv.*

Indemnăm și din parte-ne onor. public românesc din Blaj și Bălgard să participe în număr cât mai mare la reprezentațiunile anunțate, cari le vor pricinui momente de înaltă plăcere artistică.

Un proces de presă pentru o poezie electorală. Ni se scrie: În procesul de presă pentru «agitatie» (I) pornit de procurorul reg. contra lui *Elie Pop* învățător penz. în Șomcuta-mare pentru o poezie electorală, senatul din Dobrița în 13 I. c. a respins acuza procurorului și a sistat procedura. — Procurorul a anunțat recurs contra deciziei. — Apărător al acuzatului a fost d-l Dr. Teofil Dragoș, avocat și director al băncii «Aurora» din Baia-mare.

Sfințirea bisericii din Feldioara. Din un raport mai lung, ce ni s-a trimis despre sfințirea bisericii gr. or. române din *Feldioara* (comit. Turda-Arieș) estragem următoarele:

Duminecă s-a făcut sfințirea noii biserici gr. or. rom. din *Feldioara*. Actul sfințirii l-a îndeplinit I. P. S. Sa. metropolitul I. Mețianu, care a venit din Sibiu, însoțit de dir. seminarului Dr. E. Roșca, ases. cons. Triteanu, prof. Dr. Stan și Câmpăan și de redactorul T. V. Păcățianu. Metropolitul cu suita au fost găzduiți la contele Zichy. Au fost de față și comitele suprem al comitatului și mai mulți oficiali. După săvârșirea actului sfințirii, Metropolitul a primit mai multe deputațiuni, apoi apoi s-a dat un banchet, la care s-au ținut mai multe toast. I. P. S. Sa a toasat pentru M. Sa, apoi între altele comitele suprem a făcut aluzie la starea bisericii din România și a accentuat, cât de fericită este biserica rom. și Românii în Ungaria etc. Știind, că comitatul Turda-Arieș a apucat de mult pe mâinile aristocrației-feudale, încât se numește «măgnas megyes», n-avem ce să-i zicem comitetului, decât, că: da, d-le comite, noi Românii de sub oblăduirea d-voastră suntem în sânul lui *Avram*...

Potrecere în Hașfalău. Primim o în-vitare la petrecerea de vară, ce se va aranja Duminecă în 25 Iunie st. n. 1911

din partea tinerimei române din Hașfalău în pădurea din dealul mic. În caz nefavorabil se va ținea în școala din loc începutul la 9 oare a. m. Prțul de intrare benevol. — *Comitetul aranjelor.*

Despărțământul XXV. Murăș-Ludoș al «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român» va ținea o prelegere populară în 25 Iunie a. c. după amiazi la 2 oare la școala gr. cat. în comuna Valdei, cu următorul program:

1. Deschiderea adunării prin președintele I. Boeriu, preot în Murăș-Lechința. 2. Despre însemnătatea scrisului și cetitului de A. Badiu, preot în Murăș-Ludoș. 3. Despre îmbrățișarea meseriilor, lipsa acelor la români, de Dr. Mih. Moldovan adv. în Murăș-Ludoș. 4. Despre asocieri și tovărășii, de I. Ciacian proprietar în Murăș-Lechința. 5. Închiderea adunării prin președintele despărțământului.

Invit și pe aceasta cale pe toți dori-torii de cultura și înaintarea poporului român la această prelegere populară. — Din încredințarea directorului despărțământului *Dr. Mihail Moldovan, avocat.*

Examen în Gurghiu. Nise scrie: După un program mai înainte stabilit de prea on. Dmn. prot. tractual Arion M. Popa al tractului Reghinului săses, s-a ținut examenul cu pruncul de școală în comuna Bisericească gr. cath. a Gurghiuului în 28 Mai a an. cur. la 2 ore după amiazi. În prezența zelosului și activului d-n protopop însoțit de spec. d-n. Demetriu Truța sub-jude în penziune, de d-l Georghiu Maior învățător și d-nul Iosif Șipoș industriaș din Reghin, s'a început examenul fiind de față și d-l Eördőgh Iános notar cercual, Szabó Károly sub-notar, părinții pruncilor și alți interesați. Mai întâi s'a examinat din Religione și Ist. biblică și din toate obiectele prescise. Din toate s'a dat răspuns mulțumitor. Școala gr. cath. confesională a fost cercetată 30 școlari. Cu această ocaziune spec. D-nul Demetriu Truța din îndemn adevărat creștinesc a donat pe sama pruncilor de școală un galben de 10 c. cu menirea ca să se împartă copiilor. În 1 Iun. fiind înălțarea D-lui nostru Ius Christolă, care li s'a spus copiilor, ca să vină toți la școală și sub conducerea d-lui învățător Romulus Catarig să meargă la biserică, cea-e s-a și întâmplat și după finea Sf. liturgii, în genunchi s'a rostit o rugăciune de mulțumire pentru binefăcătorul spec. D-nul Demetriu Truța și pentru întreaga familie sa, rugând pe Părintele creșt. pentru sănătatea, fericirea și viața îndelungată a donatorului marinos. După biserică au plecat copii în ordine la școală, acolo li s'a împărțit galbeul, lângă care s'au mai adus câțiva cruceri, primind fiecare câte 37 fleri, de care dar copii foarte mult s'au bucurat. În numele curatoratului bisericesc și a părinților școlari, vin prin aceasta a-i mulțumi respectuos, spec. domn donator dorindu-i zile senine și viață îndelungată.

Nicolau Petru
preot gr. cath.

Pertractarea proiectelor pentru măsurarea dărei de venit cl. III, referitoare la diferite grupe de meserii, se va ținea în 26 Iunie dela poziția 1401—1470: Bir-tașii, cărciumarii a căror sumă de dare de cl. III. se urcă peste 150 cor., cafenelele, berăriile, negustorii mari de vin, fabricanții de liquoruri, și negustorii mari de spirt.

Mulțumită. «Mercur» institut de credit și economii, Societate pe acții din Năsăud com. B. Năsăud, a binevoit a da ca premii pentru pruncii școlari din tr. protopopes al Betleanului din ediția Bibliotecă populară 50 cărțile, pentru care binefacere, și bucuria pruncilor școlari, se aduce respectuosă mulțumită. Tot asemenea «Bistrițana» institut de credit și economii, societate pe acții în Bistrița comit. B. Năsăud, a binevoit a dona pentru edificarea școlii confesională din Nemizea română 50 cor. pentru care binefacere prin aceasta li-se aduce respectuosă mulțumită. Minteul rom. la 17 Iunie 1911.

Ioan Bulbuc
adm. protop.

Muzică pe promenadă. Măne, Vineri, la oarele 5½ orchestra orașului va cânta la promenada de jos.

Desmintire.

Față de veștile răspândite de căți-va indivizi obscuri (cu vădita tendință de a-mi strica) —, că eu aș avea cancelaria comună cu dl. avocat Dr. Ilarie Hoadrea țin să declar, că eu am cancelaria mea independentă și astfel veștile amintite sunt minciuni de cea mai ordinară șpeț!

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 22 Iunie. De oare-ce nici una din personalitățile partidului creștin social n-a intrat în Cameră, se naște întrebarea, cine va lua conducerea partidului în parlament. Cele mai multe șanse le are d-rul Ebenhoch, fost ministru de comerț și în repetate rânduri candidat la preșidenția Camerei.

Încheierea anului la școalele primare centrale.

În prezența unui public numeros s'a ținut Dumineca trecută festivitatea încheierii anului la școalele noastre centrale-primare din Brașov, presădita de părintele protopop Dr. V. Saftu. Serbarea a fost introdusă de câte-va coruri frumoase, executate de elevele și elevii școalelor noastre sub conducerea d-lui dirigent N. Stoicovici. A urcat apoi tribuna d-l R. Frateș, directorul școlii primare de fete, rostind următorul discurs primit cu călduroase aplauze:

Prea Onorate d-le Protopop și președinte al Eforiei noastre școlare!

Stimat public! Iubiți copii!

Cu ajutorul atotputernicului nostru Părinte ceresc ne-am învrednicit să serbăm astăzi încheierea festivă a unui nou an de muncă, ce școala noastră primară l'a împlinit cu cele mai bune puteri ale sale și cu toate mijloacele, de cari are dreptul și datorința să se folosească, contribuind la creșterea morală și intelectuală a copiilor, cari l'au fost încredințați. Această misiune dublă a școlii primare toți învățătorii trebuie să o îndeplinească cu dragoste și devotament, pentru-că numai așa dau cinste slujbei, în care sânt puși, și numai așa pot avea vre-odată pretenție la răsplata, ce se cuvine muncitorului harnic și carea pentru noi este mângărea sufletască, că n'am muncit zadarnic, ci prin truda noastră am ajutat poporului nostru românesc ca să înainteze în cultură și mai pre sus (de toate în cinste și omenie).

Ori-cât ar osteni însă școala, ca să-și îndeplinească chemarea cu conștiințiozitate, roadele muncii sale ar rămânea piernite și fără valoare, dacă educația omeniei ar fi pusă absolut numai în sarcina ei.

Școala nu va putea isprăvi nimica bun și de folos, dacă în acțiunile sale nu va fi sprijinită în deosebi din partea familiilor, în al căror interes a luat ființă.

În vremuri străvechi — așa ne spune istoria și e foarte firesc, că educația omenilor o îngrijau exclusiv numai părinții. Tatăl și mama, prin purtarea lor cinstită, prin exemple și sfaturi alese, făceau ca din copii lor să crească oameni cinstiți și de omenie și tot ei li învățau și cele de lipsă ca să poată trăi în lume.

Acestea erau când cmenimea nu era atât de deasă, ca în ziua de azi și pe atunci se găseau țări, unde curgea lapte și miere, astfel că fiul putea să trăiască tot așa cum a trăit și tatăl. Deci nu era de lipsă, ca creșterea primită în familie să mai fie completată.

Azi însă lucrurile s'au schimbat: Oamenii s'au înmulțit și în urma progresului ce l'au făcut în toate direcțiile li s'a schimbat și felul de traiu. Cu ce auzi și înveți în casa părintească nu te mai poți ferici nici ca individ și nici ca popor. Valurile, ce merg tot înainte, te răpesc cu sine, și dacă nu ești destul de tare, te prăbușești și pieri. De această pieire, e drept, numai școala e datoare și poate să te scape, luminându-ți mintea și arătându-ți calea, care te duce spre fericire.

Dar această îndatorire a școlii nu ne dispenzează pe noi părinții de toate obligamentele, ce ni le-a impus natura cu privire la creșterea copiilor noștri. Să nu credem, — după cum, durere, adeseori se întâmplă, că dacă avem școli și plătim învățători, aceștia n'au decât să ne crească copii, să-i învețe și să-i facă oameni de omenie pentru-că noi facem doară des-tul prin aceea că înmulțim neamul și că pe urmașii noștri până când ajung să-și poată agonisi singuri traiul, li nutrim și-i îmbrăcăm.

E zadarnic acest plâns, pentru-a tre-

În vreme ce publicul curios se îngrămădea tot mai mult în sala festivă: gimnaziului, unde avea să se țină acest examen, — în sala de învățământ de alăturea o lume de păpuși — aproape 150 de copii — care de care mai vioi se îmbărbătau reciproc. Îți era mai mare drag să-ți plimbi privirea peste ei. Erau atât

Dumineca trecută regimentul nostru de casă Nr. 2 a serbat cu mare pompă militară aniversarea a 154-a a luptei dela Kolín, în care armata austriacă a repurtat o frumoasă învingere asupra armatei regelui Prusiei Frideric cel mare.

Infrângerea suferită la Praga părea a fi lovitura de moarte pentru Austria, căci oastea ei mai mare și mai de nădejde era bătută și impresurată de inamic și numai unele corpuri de armată mai mici stăteau răzlețe în câmp; acestea însă păreau prea slabe pentru de a putea opri pe dușmun delă înaintarea sa triumfală. Dar iscusitul rege *Frideric* încurând a trebuit să se convingă, că are de lucru cu un beliduce nu mai puțin dibace și iscusit în ale războiului ca dânsul în persoana mareșalului nostru groful *Daun*, unul din cei mai chemați, cei mai dibaci și cei mai iscuși beliduci austriaci de pe vremea. Acesta 'și retrase mica sa armată, delă care atârna acum soarta *Căsei de Habsburg* și-a țărilor ei supuse, din apropierea *Prisiacilor*, voind mai întâiu să adune la un loc toate puterile armate multe, puțin câte se mai aflau în câmp și numai după

aceea cu puteri unite să dea pept cu vrășmașul. Spre scopul acesta toate trupele austriace primară ordin, a se alătura la corpul de armată alui Daun, care mai atrase la sine și pe acelea despărțate de trupe de ale prințului Carol de Lotaringia, cari scăpaseră de impresurarea dela Praga. Când armata sa numără 53000 de ostași combatanți se hotără fără zăbavă de a-și măsura puterile cu inamicul cu atât mai vădit, cu cât aceasta o cerea cu înțepire și starea trupelor noastre strâmtorate în Praga.

La 12 Iunie n. (1757) porni Daun cu armata sa spre Praga. Prinzând de veste regele Frideric, că armata noastră e pe cale, alergă cu cea mai mare parte a ostiilor sale înaintea lui Daun, ca cu ori ce preț să impedeze pe acesta de a veni întru ajutorul trupelor noastre strâmtorate. Daun opăcit astfel în drumul său, căută acum ca pentru marea și hotărâtoarea bătălie cu Prusiaci, să asigure armatei sale locul cel mai potrivit. Spre scopul acesta alese dealurile dela Kollin (sat în Bohe-mia), pe cari se și așeză în ziua de 17 Iunie n. cu trupele sale.

Tot în aceeași zi d. a. regele Frideric în neastâmpărul său de a isprăvi cât mai iute și curând cu ai noștri, se postă cu ostiile sale pe colinele deia Planian (sat în Bohe-mia) față în față cu armata noastră cam la o jumătate de postă de aceasta. Intre pregătiri de luptă și de o parte și de alta, între pregătiri de o strânică răfuială, sosi apoi ziua respătirii cumpite, ziua de 18 Iunie, una din zilele de cea mai grea cumpănă din câte a însemnat istoria lumii.

Focul năpraznicilor deschis. în această zi după amiază inamicul încrezut, care se năpusti cu îndârjire mai cu seamă asupra arpiei drepte a armatei noastre, mai puțin scrute. Și tocmai aci, la aripa dreaptă în șirul dintău de bătăie, la locul cel mai primejdios se afla regimentul „Carol”, de care însă se zdrobiau și se sfărâmau neputincioase armele vrășmașului ca de un zid de fer. De 7 ori se aruncă cu înverșunare inamicul asupra acestui brav regiment și tot de atâtea ori fu respins și pus pe fugă cu însemnate pierderi. Bărbăția și vitejia neînfricată a acestui regiment, care la a 7-a năvală a inamicului avu să se lupte cu acesta și din față și din dos, a aprins și curagiul celorlalte trupe ale noastre, pe aci gata de a fi cutropite de vrășmaș, în-sufletindu-le, dându-le putere nouă și în-tărindu-le nescontenit în nădejdea biruinței.

Zadarnice fură și rămaseră toate opintirile sumetului rege Frideric de a răpune pe ai noștri, căci în cele din urmă trupele sale deznădăjduite și umplute de groază au fost silit să se retragă în cea mai mare nerânduială și învălmășeală și să-și caute scăparea în fugă nebună lăsând mii și mii de morți și de răniți îndărăpt pe câmpul de bătălie.

Izbândă armelor noastre a fost desă-vârșită și ea avu de urmare nemijlocită că trupele noastre din Praga scăpară de impresurarea inamicului, care frânt și bătut s'a dus de unde a venit. — Izbândă aceasta însă a fost rescumpărată cu grele jertfe, cu sângele și viața atâtor mândri viteji din falnica noastră armată de odinioară. Singur, din bravul regiment „Archiducele Carol”, care a avut partea leului la aceasta strălucită învingere, rămaseră 3 ofițeri și 87 ostași de rând pe câmpul de onoare, unde muriră moarte de erou; iar răniți au fost: 13 ofițeri, între aceștia chiar și viteazul colonel și comandant al regimentului groful Iosif Siskovich și 196 ostași de rând; pierderi mari și însemnate acestea, când socotim, că regimentul nu număra pe atunci nici două mii de oameni.

Aceste jertfe, aceste pierderi vorbesc mai lămurit și mai limpede ca orice vorbă frumoasă că în acest brav regiment fie-care dela cel dintău până la cel din urmă au fost toți atâția voinici și viteji neînfricați, cari credincioși jurământului lor de credință, credincioșii, steagului sub care s'au luptat cu dispreț de moarte, au știut să-și facă datoria cu scumpătate și sfîntenie până la urmă față de tron și patrie.

Recunoscând în deplină măsură hărnicia și vrednicia regimentului „Carol”, arătată și dovedită între cele mai grele împrejurări în bătălia dela Kollin, mareșalul Daun pe la finea luptei sângeroase, pe când bubuiau încă tunurile noastre trăsnind în grămadă inamicului pus pe fugă, trecând călare cu suita sa strălucită, cu mai marii armatei, pe dinaintea frontului mult rărit al batalionelor dela acest regiment, fu întâmpinat cu înșuflețite și ne-sfârșite urale de bucurie din partea voinicilor și vitejilor adunați pe lângă steagul lor ciuruit de gloanțele vrășmașe. Aci se opri vrednicul beliduce și descoperindu-și capul zise către feciori: pe acest re-

giment ar trebui să-l cheme archiducele Carol. Cu adevărat o laudă mai mare și mai frumoasă din gura beliducelui atât de mult apreciat pentru vitejia și destoinicia sa, nici că se putea:

Bravura regimentului „archiducele Carol”, care scăpă Tronul și monarhia de cea mai mare primejdie fu recunoscută și respătită după cuviință chiar și la locul Prea înalt, căci viteazul comandant al regimentului colonelul groful Siskovich fu înaintat la gradul de general de brigadă și decorat cu „Crucea de cavaler al ordinului Maria Terezia”, resplata cea mai naltă cu care se respătește vitejia ostașului dovedită pe câmpul de războiu. — Vice-colonelul de Veltes, comandantul batalionului întâu, care cu sfatul său înțelept și binecumpănit a ajutat atât de mult la reușita strălucită a armelor noastre, a fost încredințat să aducă la Viena știrea învingerei, ceea-ce pe atunci se socotea de o cinste de tot mare pentru un ofițer. Pe dânsul Împărăteasa și Regina noastră Maria Terezia îl numi de colonel și îi încredință comanda peste regiment. — Pria scrisoare Preainaltă, dela mâna Împăratului Francisc, ostașii de rând ai regimentului fură laudați, pentru ținuta bărbătească și pentru vitejia lor neîntrecută.

Pe deasupra Prea buna Împărăteasă dăruie încă fiecărei companii dela regimentul „Carol” câte 20 de galbeni, ofițerilor le încredință plată lunară, iar celor răniți soldă lunară îndoită.

Dar răsplata cea mai mare și cea mai frumoasă, de care s'au învrednicit înaintașii noștri de odinioară pentru bravura lor în bătălia de vecinică aducere aminte dela Kollin este fără îndoială aceea, că istoria regimentului nostru a înscris pentru totdeauna cu deosebită laudă și recunoștință numele lor, credința, statornicia, iubirea de patrie și vitejia lor. Iată și noi, urmașii acelor falnici înaintași de pe vremuri, chiar și astăzi după 154 de ani dela lupta dela Kollin, ne aducem aminte cu multă mândrie și recunoștință de dânsii, pe cari li vor pomeni de asemenea numai cu cuvinte de laudă și urmașii noștri dela acest regiment din toate vremile, adevărindu-se astfel vorba poetului, că:

„A vitejiei urme din lume nu se șterg.
Aci ce știu se moară la nemurire merg!”
(Iosif Vulcan: „Traian și Andrașa”)

Pe acei vrednici și falnici înaintași ai noștri însă noi, urmașii lor de astăzi, nu-i putem cinsti mai mult și aducerea aminte de strălucita lor faptă de arme dela Kollin din 18 Iunie 1757, zi de onoare aleasă, zi de adevărată mândrie pentru regimentul de infanterie nr. 2, nu o putem prăznuiră mai frumos, decât prin aceea, că aci în lăcașul cel sfânt al Domnului, aci în fața sfântului altar înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor făgăduim serbătorește, că pilda lor măreață și înălțătoare de virtuți alese militare, de credință neclintită către tron și patrie, de statornicie și de vitejie vom urma-o și noi în totdeauna și între toate împrejurările fiind gata în toată clipă să ne jertfim ceea-ce avem mai scump: sângele și viața noastră, dacă o va cere aceasta mărirea Tronului și binele patriei dela noi. În chipul acesta ne vom învrednici și noi de bună respălată atât aci pe pământ cât și dincolo de mormânt, iar aducerea aminte de noi, va fi binecuvântată din neam în neam în veci. Amin.

Erașov, la 31 Maiu n. 1911.

Concertul Reuniunii sod. rom. din Sibiu.

Când este vorba de vre-un scop umanitar, „Reuniunea sod. români din Sibiu” întotdeauna își are rolul ei de „nobilită cerșitoare” pentru ajutorarea celor nenorociți. Așa că oricând mișcare de-a-reuniunii, — fie culturală sau muzicală, — își are partea nobilă, ajutând din venitul ei pe cei năcăjiți și bătuiți de soartă.

Nu de mult isbucnise un incendiu în comuna Broșteni (cottul Albei-inf.) pustiind și ce brumă mai aveau bieții Români de acolo, lăsându-i astfel pieritori de foame în mijlocul drumului. Astfel reuniunea aceasta a dat un concert în 11 Iunie n. c., (prima zi de Rusali) în sala cea mare dela „Unicum”, ca din o parte a venitului curat să se împărțăsească Români nenorociți din Broșteni. Publicul românesc din toate clasele a răspuns la nobila chemare a reuniunii prin participarea într'un număr considerabil la această sârbare creștinească, și contribuind fiecare cu obolul său.

Corul a fost condus de dl. Candid Popa, învățător la școala de aplicație a seminarului „Andreian”. Cântări au fost mai ales de-ale compozitorilor: Dima, T.

cav. de Flondor, Muzicescu ș. a.; unele vechi, altele noi, dar în general bine preluate. În programul concertului a fost și un trilog; „Despre sărbătorile băbești”, de M. Drăgan, prelat cu multă vervă de dsoarele El. și M. Bordea și A. Luca. S'a distins mai ales corul pedagogilor, curs III din seminarul „Andreian”, — cari și-au dat concursul la această sârbare a reuniunii, — cu „Dorul Ardeleanului”, de A. Popovici și „În pădure”, de Tudor cav. de Flondor. Corul pedagogilor a fost condus cu multă pricepere de harnicul pedagog Dragoș.

Un contrast isbitor e între aceste două bucăți. În compoziția lui T. cav. de Flondor e o bogăție de note energice și zguduitoare, pe când în „Dorul Ardeleanului” de Popovici e atâta calm și duioșie, încât cu adevărată religiozitate ascultii tremurăturile lirice ale acestei doine sub-ciumate, care-ți stărnește fiori de plăcere. La sfârșit a trebuit să o repeteze din nou, deoarece aplauzele delirante ale publicului nu mai conteneau. Dl. I. Stanciu, cu simpatice-i voce de tenor, a cântat, solo, unele române și doine, fiind viu aplaudat.

Începerea concertului s'a făcut cu bucată „Hora Plevnei” de Ventura; o compoziție cam veche, dar predată bine și a avut farmecul ei. Cu pălăria „Dumnezeu vede”, care ar trebui să nu lipsească dela sârbările meseriașilor noștri, dl. V. Tordășianu, prez. reuniunii, a strâns suma de 19 cor. și 8 fl.

După concert a urmat dans. A fost o vie animație până în zori de zi. Jocurile naționale deasemenea și-au avut înțietatea cuvenită. (elm.)

Industria și comerț.

Cătră părinții interesați.

Sunt în orașul Timișoara multe de locuri goale, la diferite și bune meserii și la comerț unde ca învățacei ar putea fi aplicați cel puțin 96 prunci și anume:

la măsurari (tișleri) trebuiesc	12 prunci,
la tincheri (pleu)	8
la călțunari (șusteri)	8
la ciobotari (cizmari)	4
la pantofari (căpucari)	8
la coșogari	4
la docari (butari)	3
la fauri (covaci)	3
la rotari	2
la perli	2
la funari	2
la vâpsitori	2
la brutari (pecari)	8
la comerț (dughian)	4
la coșari	2
la lăcățari	2
la orologieri	2
la sculptori	2
la marmore	3
la sitar	2
la tapețieri	2
la opincari	2
la frinari	2
la mașine	3
la mecanică	2
la croitorie	2

Acești maeștrii s'au înștiințat la subscrisul. Condițiunile de primire sunt: pruncii să fie sănătoși și fizice bine dezvoltati; să aibă cel puțin 12 până la 15 ani; să știe bine ceti și serie, să vorbească cât decăt și o a doua limbă, fie germană sau maghiară; să aducă cu sine două rânduri de schimburi, un rând de haine civile și încălțăminte, atestat de botez dela preot fără timbru, testimoniul școlar, dela părinți o declarațiune că dânsii nu vor duce pruncii lor acasă înainte de a fi implinit anii de servit.

Pruncii vor fi aplicați aci ca învățacei (șăgărți) pe 4 ani, iară în ateliere mai mari pe 4½ ani; vor fi provăzuți cu toate recerînțele, adecă: cu schimburi, haice, încălțăminte și spălătură; ei vor fi îngrijiti de medic, vor cerceta școala de 3 ori în săptămână, vor primi din biblioteca Reuniunii meseriașilor de aici cărți spre cetire, vor fi controlați în munca și purtarea lor, în curățenie, îmbrăcăminte și vîptul lor cel primesc dela maeștrul lor, vor fi ținuti sub pază și disciplină, sub îngrijire, ca pruncii să nu-și uite limba și religia părinților, iară după ce ei vor deveni liberi, pe spesele Reuniunii me-

seriașilor vor fi trimiși spre perfecționare în orașe mari și capitale, la urmă — tot Reuniunea meseriașilor le va da ajutorul material, spre a-și deschide ateliere proprii la timpul său.

Notez aici, că meseriașii din Timișoara, cu puțină excepțiune mai toți sunt nemți, cari s'au făcut praxa lor prin orașele mari ca Buda-pesta, Viena și prin Germania; atelierele lor sunt mari și bogate, deci este mare deosebire între iscusința meseriașilor de aici și între a celorla de prin orașelele mai mici.

Cu aceasta ocaziune atrag atențiunea tinerilor cu școale civile și gimnazii, că dânsii pot fi primiți cu preferință în cele mai de frunte ateliere; dar la lăcățari, mașine, mecanică, tipografii și comerț pruncii trebuie să poseadă calificăție superioară, ei însă nu capătă nici vîpt, nici cartir, cu atât mai puțin haine — ei cu toate acestea au să fie provăzuți de acasă și numai pe 3 ani.

Acei părinți, cari doresc a-și trimite pruncii lor aci — la meserii și comerț, au să se prezenteze cu pruncii lor la subscrisul până la 25 August a. c. în Timișoara — Gyárváros (Fabric) strada Muzslay Nr. 23

Emeric Andreescu

Inv. în pensiuine.

Convocare.

Din încredințarea comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român”, conform §-lui 23 și 36 din statutele acestei instituții, convocă cărțurărirea și țărănimea din comunele: Filea de jos, Jara, Săcel, Berchiș, Bicalat, Hășmaș, Hășdate, Căcova-Jerli Băișoara, Muntele-Băișoarei, Feneș, Măgura, Muerău, Lita-română, Rachiuș-român, Schiap, Agriș, Sutu, Surdu, Săvădisla, Ciurila, Indol, Silvașul unguresc, Micuș, Pustasăncrai, Sălicea și Săliște, la adunarea constituantă a noului despărțământ al Indolului, ce se va ținea la 7 Iulie n. 1911 d. a. la 2 oare în localitatea școalei românești din Jara de jos.

Indol la 14 Iunie 1911.

cu toată stima
Ioan Bucur.
protopop.

În urma loviturii primite din partea sorții prin pierderea neașteptată a singurului și scumpului nostru fiu Mircea fost elev în cl. III gimn. întâmplată în 1 Iunie v. pe această cale mulțumesc tuturor celor, cari în ori-ce fel s'au alăturat durerii noastre, verbal, în scris sau prin prezență la înmormântare, căutând a ne consola de pierderea suferită. Mulțumesc d-lui profesor de clasă Dr. Iosif Blaga, carele însoțit de d-l profesor D. Lupan, dimpreună cu foștii colegi ai fiului nostru elevii din cl. III-a gimn. au participat la dureroasa înmormântare.

Asemenea mulțumesc tuturor fraților colegi învăț. cari în ciuda timpului ploios, au alergat și din depărtare, venind a vărsa un picur de balsam alinător pe rana deschisă prin pierderea scumpului nostru fiu participând la înmormântare.

Râșnov, Iunie 1911.

Întristații părinți

Romul Cristolovean și soția.
Inv. dirig.

Din profetiile lui Edison.

Vestitul inventator american Toma Edison a făcut profetiile, care urmează, unui colaborator al revistei „Cosmopolitan Magazine” din New-York.

Edison crede că electricitatea va învinge cu totul puterea aburilor. Locomotiva își dă azi sufletul. Copiii de mâine vor auzi de ea numai din cărți, ca despre un lucru care a fost și numai este. Roțile de moară vor produce pretutindeni destulă electricitate, ca să miște toate drumurile de fier.

Oțelul, care a înlocuit lemnul la construirea vapoarelor și caselor, își va întinde și mai departe cucerirea lui și va ajunge un metal de casă și de toate zilele. Oțelul va sluji la facerea mobilelor și la legatul cărților, în locul cartonului. Această revoluție ciudată va fi înlesnită prin creșterea tot mai mult a prețului lemnului și pielei. Toate mobilele, ne spune profetul, vor fi făcute în curând numai din oțel și vor costa de cinci ori mai puțin ca cele de azi, fiind tot odată și mai ușoare.

Din oțel lustruit și văpsit frumos se pot imita mobile de nuc, stejar și alte lemne scumpe. Copiii de mâine nici nu vor ști că au fost odată mobilele de lemn.

Adio cărămidă și cărere de piatră! De acum în trei-zeci de ani toate zidăriile vor fi de ciment armat, dela palatele cele mai frumoase până la casele uriașe cele mai înalte. Oamenii civilizați de mâine vor vedea cât de mare a fost nebunia noastră de a întrebuița lemnul la facerea locuințelor și monumentelor, și de a plăti astfel focului tributuri nespuse de mari, care pentru Statele Unite numai se urcă la două miliarde și jumătate de lei pe fiecare an. Casele făcute din ciment armat vor fi veșnice și nu vor suferi nimic nici de pe urma focului nici de pe aceea a cutremurului de pământ.

Aceste din urmă două profeții au început să se adevărească de pe acum. Constructorii îndrăzneți au început să zidească în Brooklyn și Cincinnati case cu patru etaje rânduri în ciment armat. O fabrică mare de mobile a pus în vânzare mese, scaune, birouri făcute numai și numai din oțel.

Plin de încredere în meșteșugul de a sbura, Edison crede că mașinile de azi nu vor trăi mult și că vor fi înlocuite cât de curând cu altele de alt fel. Mașinile de sburat de mâine se vor înălța drept în sus dela pământ, înainte de a-și lua zborul.

Submarinele vor ajunge așa de perfecte și așa de temute, încât guvernele nu vor mai construi corăbii cu tunuri și cu platoșe de oțel.

Cărțile de azi, de hârtie vor fi mâine cu folie de metal. Edison crede, că această revoluție așa de neașteptată nu va avea loc tocmai peste un veac ci mult mai degrabă decât ne închipuim. O foaie de metal de o grosime de a zecea mia parte dintr-un centimetru e mai eficientă, mai trairnică și mai flexibilă decât o foaie de hârtie obișnuită. O carte de nickel, groasă de 5 centimetri va avea 40 mii de pagini și va cântări numai 460 grame. De pe acum mă învoiesc, spune Edison, să vând aceste 460 grame cu 6 lei și 25 bani și să vă dau o foaie de nickel lată de 2 metri și lungă de 1600 metri.

Telefoanele cele mai bune de azi sunt, tot după Edison, numai niște jucării de copii.

Noi ne slujim astăzi cu telefonul mai mult cu închipuirea: dovadă despre aceasta e faptul că nu ne putem înțelege bine cu persoane al căror glas ne este necunoscut și cu cuvinte necunoscute și tot întrebăm mereu cum și ce fel.

Omul va descoperi, mai curând sau mai târziu o putere nouă, care va înlocui telegrafii, telefonii și mașinile fără sârma de acest fel. Natura ține ascunse o sumedenie de puteri, care vor fi descoperite rând pe rând mai mult din întâmplare decât prin cercetări migăloase.

Etalonul de aur cu care se măsorează civilizația de azi, își va fi trăit traiul, cât de curând. Drugii și blocurile de aur vor sta mâine tot atât de sigure noaptea în drum cum stau azi drugii și șinele de fier. Mergem repede în spre prefacerea metalelor unele în altele, în spre fabricarea aurului; descoperirea poate fi făcută chiar mâine. Materia din lume e una și aceeași, iar metalele se desotesc între ele prin felul cum această materie e îngrămădită în unul sau în altul. Dacă radiul nu va avea puterea, pe care ne închipuim că o are, de a prefăce un metal în altul, se va găsi mâine un alt corp care să aibă această putere. Nimic nu e cu neputință din ce e cu judecată, și a face aur e o problemă cu multă judecată. Și glumețul inventator se întreabă de nu cumva e primejdios să se mai pue în contracte, după formula obișnuită, că plata se va face în aur. Dacă se va ajunge să se facă aur pe preț de 125 lei tona, atunci stăpânirea celei mai mari părți din proprietățile din lumea întreagă va trece dintr-o zi în ceaaltă din mâinile creditorilor în acelea ale datornicilor.

Războiul de țesut va primi îmbunătățiri neașteptate, vom avea, cât de curând niște mașini așa de perfecte, încât la un capăt al lor să putem pune pânză, nasturi, ată, hârtie de mătase, pastă de carton și

la celălalt capăt să luăm în primire pachete gata cu costume complete.

Să împărțăm, spune d-l V. Forbin care a scris cele de mai sus în „La Nature” din 18 Februarie 1911, să împărțăm optimismul sănătos al marelui inventator, care odată cu venirea locuințelor și îmbrăcămintelor etnice și a păcii universale, vede cu rășăritul secolului viitor izgonirea sărăciei dintre oameni.

(Natura).

G. G. Longinescu.

MULTE ȘI DE TOATE.

Viața poate fi suspendată.

Un învățat din Geneva, d. Raoul Pictet, căruia i se datorează multe și importante descoperiri în domeniul fizicii, a mai făcut o descoperire dintre cele mai curioase și care ar dovedi că viața poate fi suspendată pentru o bucată de vreme, pentru a fi apoi din nou pusă în funcțiune.

D. Raoul Pictet a făcut experiențe cu deosebire doveditoare cu pești de apă dulce, pe cari i-a supus înghețului complet, apoi dezghețului, fără ca ei să moară.

Intr-o zi, la Universitatea din Geneva, povestește savantul, am pus într'un vas mare de sticlă două zeci și opt de pești. Având grije să las acești pești vre-o două-zeci și patru de ore în apă, la zero grade, am putut pe urmă, congelând încet apa, să formez un singur bloc compact din apă și din peștii cari erau în ea.

Blocul a putut fi răcit treptat până la vre-o două-zeci de grade sub zero. Spărgând o parte din gheață și scoțând unul din aceste animale, constatarăm că putem să-l sfărâmăm în bucățele, ca și când ar fi fost de gheață.

După trei săptămâni, o lună sau două, lăsând să se topească încet gheața și peștii din ea, îi vedem pe aceștia înotând ca și înainte fără să dea vre-un semn de indispoziție.

Savantul a întins experiențele și la alte animale. Broaștele, spune dânsul, pot să suporte o congelare de 28 de grade sub zero fără să moară. Scolopendrii au putut rezista până la 50 de grade de frig; melcii, și mai rezistenți, au suferit un frig de 110 până la 120 de grade timp de multe zile.

Mai sus pe scara animală, un câine a putut să stea o oră și jumătate într-o temperatură de 110 grade de frig fără să moară.

D. Raoul Pictet face aceste experiențe de vre-o 18 ani. Baza lor teoretică este că dacă reacțiunile chimice ale unui organism s'ar putea opri fără să se producă nici o leziune organică, fenomenele vieții ar dispărea, dar viața ar renaște de îndată ce organismul și-ar relua echilibrul inițial.

Din public*)

O comună oropsită.

Judele comunal Stefan Tirziu, vrând să se escuze față de inculpatii ce i-se impută de «Dărganul», în corespondența publicată în Nrul 93 al Gazetei, în loc să aducă contraprobe în răspuns, ce publică în Nrul 111 al Gazetei, se descarcă asupra mea, vrând să mă facă pe mine responsabil pentru relele, ce au ajuns aceasta comună, sub înțeleapta d-sale conducere.

În urma acestor atacuri sunt dator a mă apăra — aceasta o pretinde de o parte ciustea mea, de altă parte ca să vadă publicul cetitor în a cui sarcină cad acele inculpatii, în a mea, ori în a judelei comunale — de aceea rog onor. redacțiune să dea loc în coloanele foaiei celor de mai jos:

1. Înainte de toate țin să constat, că nu eu sunt autorul articolului scris de «Dărganul».

2. Că mi cade foarte greu a purta polemică ziaristică cu un om, care neavând carte și nefind în stare să se apere, e silit, ca alergând pe la advocați ori alții, să plătească zeci de coroane pentru câte un răspuns.

Acestea constatându-le, voi trece la cele publicate de «Dărganul» și de Tirziu Stefan.

I. «Dărganul» scriind: «fostul protopop, între împrejurări critice, ne-a părșit», face aluziune la scandalurile întâmplate cu ocazia depărțării și după depărțarea fostului protopop din comună,

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu ia răspunderea.

făcând responsabil pentru toate acelea pe judele comunal, conducătorul de atunci al poporului.

La aceasta acuză, în loc să-și recunoască vina și să tacă, Tirziu Stefan îndrugă — fără să țină seamă că încă trăiesc mulți din martorii oculari ai acelor scandale — cari au lucrat la porunca, sub conducerea și terorizarea d-sale, zic fără să țină cont că aceștia-l pot da de gol, cutează a scrie: «nouă Românilor ne-a părut foarte rău după protopopul Hațiegan... etc.», apoi spune, că actualul protopop nu de acum, ci de 7—8 ani nu vine în comună, dând a se presupune, că din cauza mea nu vine și sfârșește alineatul cu cuvintele: «decu acest lucru, că protopopul actual pentru mine nu vine în Dârgea, nime nu mă poate discredita înaintea lumii».

La acestea, în interesul adevărului, dau următoarele deslușiri, cari sunt cunoscute comunei întregi, ținutului acestuia întreg, Prea Vener. Conzistoriu și cari le știu prea bine și fostul și actualul protopop:

1. Eu am ocupat parochia numai la anul după depărțarea protopopului Hațiegan.

2. Înainte de ocuparea parochiei, neumbând în aceste părți, n-am știut, că oare Dârgea pe șes e ori pe deal. Nam cunoscut nici eu pe Dărgeni nici ei pe mine și nici chiar Tirziu Stefan nu m-a cunoscut.

3. Scandalele, de cari pomeneste «Dărganul» anume cu arhivul protopopesesc s-au întâmplat încă până a nu se depărta fostul protopop, s'au întâmplat scandale la depărțarea fostului protopop și după depărțarea lui închiderea bisericii și toate remonstrările pe la Prea Ven. Conzistoriu.

4. Declar pe cuvântul meu de onoare, că despre toate aceste scandale, nici barămi din auzite n-am știut nimic, până n-am venit în Dârgea.

5. Declar, că protopopul actual — precum drept zice și Tirziu Stefan — nu de acum nu vine în comună, ci dela început, de când și-a ocupat oficiul (ca anul protopopesec), de când poporul era sub conducerea, porunca și despotismul lui Tirziu Stefan — din acele vremuri, când eu încă nu cunoșteam Dârgea.

Când faptele sunt așa de publice și tuturor cunoscute, mă mir cum cutează a se desvinovăți și a susține, că nu poate fi discreditat înaintea lumii, când lumea toată e pe aci știe că el a fost capul acelor scandale. Mă mir cum nu se teme că va fi desavuat și dat de rușine.

Ca să arăt dragostea cea mare și părerea de rău după fostul protopop adaug, că i-au scos vilele din grajd, le-au dat drumul pe uliță și i-au aruncat cloșcele, cari erau aproape de scos.

Aceasta e dragoste nici vorbă. Las în judecata lumii cinstea și caracterul acestui om Prețuiașcă-l iubitul cetitor după cât îi vrednic.

Un lucru însă trebuie să-l recunosc. Pe acele vremuri — biserica și poporul i-au fost aservit în înțelesul cuvântului. A fost un adevărat pașă în comună — și mi a trebuit mult timp până să câștig încrederea poporului. Am scos biserica de sub influința lui. Poporul nu-i mai rabdă despotismul și e adevăr ce susține Dărganul, că poporul face toate eforturile, ca să se scape de sub tirania acestui satrap.

O singură nădejde mai are Tirziu Stefan, judele comunal în devisa «bateriu păstorii și se vor risipi oile». El sperază, că nimicindu-mă pe mine își va putea recăștiga influința pierdută, va putea stăpâni și domni mai departe.

Viitorul cel mai apropiat va alege.

II. A doua acuză gravă, ce o face «Dărganul» e, că are două femei, adică e bigam. Tirziu Stefan, judele comunal peste aceasta acuză gravă trece pur și simplu, fără nici un cuvânt.

Eu numai atâta adaug pentru publicul cetitor, că acesta încă e unul dintre punctele principale, pentru cari în urma acuzei ce poporul a ridicat contra lui — conform deciziei prelorial e a se pune sub cercetare disciplinară. Aceasta, ca să fie mai bine cunoscut înaintea celor ce nu-l cunosc.

Valeriu Popescu,

(Va urma.)

paroh v.-protop.

Proprietară:

Văd. Elena Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor resp. Ioan Spudercu

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena

Consultațiuni

cu celebrități medicale, cu specialiști de facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

Városmajor - Sanatorium și „Hydrotherapie“

26 odăi aranjate cel mai modern; Supraveghere medicală constantă.

Telefon 88—99.

Birou central, stabiliment medical, Ferencz körut 29 n. a. 8—9; d. a. 3—5.

Director, șef.

Dr. Cosmutsa

Dr. B. Basiota

— medic —

— specialist în morb. femeiești. —

Cluj-Kolozsvár. Strada: Ferencz Iósef Nr. 6

Consultațiuni

între oarele 8—10 a. m. 3—5 p. m.

Nr. 616 2 Mai 1911.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală că în zilele de 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 11, 14, 16, 18, 21, 23, 25, și 28 Iunie și 1, 5, 7, 9, 12, 14 și 16 Iulie 1911, la ora 9 dimineața se va ține la Direcția Pyrotechniei Armatei, licitație publică prin oferte închise, în conformitate cu legea comptabilității generale a statului, pentru aprovizionarea materialelor arătate mai jos.

Tot deodată se pune în vederer concurenților că ofertele trebuiesc înțocnite pe serii de materiale, cu arătarea în parte a cantităților și cu prețul unitar și total, spre a se înlesni comparațiile, cunoscând că se pot primi oferte și pentru mai puține feluri de materiale din serie sau chiar numai pentru un singur fel.

Supra oferte nu se primesc.

Nu se vor lua în seamă considerându-se că neavenite, ofertele care ar coprinde alte condițiuni de către cele prevăzute în caetul de sarcine și prezenta publicațiune.

Doritori de a concura, pot lua cunoștință de felul materialelor și condițiunile caetului de sarcine, dela Direcția Pyrotechniei în toate zilele de lucru, de la oarele 8^{1/2}—11^{1/2} a. m. și de la 3—5 p. m. afară de Sâmbetele după amiază.

Concurenți, odată cu prezentarea ofertelor vor depune ca garanție 10 la % din valoarea furniturii.

Ofertele nelasotite de garanție suficientă se vor considera ca neavenite.

Garanția se poate depune în numărare sau în efecte numai până la 1000 lei, iar dela această sumă în sus nu se va primi decât în recipisa Cassei de Depuneri și Consemnațiuni.

Directorul Pyrotechniei
colonel Hepites

Șeful secției 6 a
locotenent Dimitriu

NOTA.

De zilele în care se vor ține licitație publică pentru aprovizionarea materialelor notate mai jos.

Seria I-a. Metale, 1 Iunie 1911.

20 kg. oțel jumătate rotund de 27 m/m., 200 kg. oțel rotund turnat special de 14 m/m. 220 kg. oțel rotund turnat special de 15 m/m. 55 kg. oțel rotund turnat special de 16 m/m. 75 kg. oțel rotund turnat special de 20 m/m. 25 kg. oțel special turnat rotund de 25 m/m. 40 kg. oțel rotund turnat special de 50 m/m. 40

kr. oțel rotund turnat special de 70 m/m. 15 km. oțel lat turnat special de 6/20 m/m. 20 kg. oțel lat turnat special 30/45 m/m. 25 kg. oțel lat turnat special de 50/10 m/m. 25 kg. oțel lat turnat special 60/6 m/m. 25 kg. oțel lat turnat special de 65/17 m/m. 30 kg. oțel lat special de 65/20 m/m. 20 kg. oțel lat turnat special de 68/16 m/m. 8 kg. oțel pătrat turnat special de 8 m/m. 33 kg. oțel rotund maleabil de 10 m/m. 10 kg. oțel rotund maleabil de 12 m/m. 13 kg. oțel rotund maleabil de 13 m/m. 10 kg. oțel rotund maleabil de 14 m/m. 20 kg. oțel rotund maleabil de 15 m/m. 22 kg. oțel rotund maleabil 16 m/m. 15 kg. oțel rotund maleabil de 18 m/m. 52 kg. oțel rotund maleabil de 20 m/m. 10 kg. oțel rotund maleabil de 25 m/m. 10 kg. oțel rotund maleabil de 25 m/m. 20 kg. oțel rotund maleabil de 30 m/m. 24 kg. oțel rotund maleabil de 35 m/m. 24 kg. oțel rotund maleabil de 55 m/m. 60 kg. oțel rotund rapid de 7 m/m. 62 kg. oțel lat rapid de 10/20 m/m. 10 kg. oțel lat rapid de 15/35 m/m. 35 kg. oțel pătrat rapid de 8 m/m. 15 kg. oțel pătrat rapid de 13 m/m. 30 kg. oțel pătrat rapid de 15 m/m. 15 kg. oțel pătrat rapid de 20 m/m. 35 kg. oțel pătrat rapid de 40 m/m. 5 kg. oțel rotund diamant de 0 m/m. 17. 1 kg. oțel rotund diamant de 3 m/m. 10 kg. oțel rotund diamant de 3,2 m/m. 10 kg. oțel rotund diamant de 3,3 m/m. 10 kg. oțel rotund diamant de 3,5 m/m. 60 kg. oțel rotund Hundsman de 8 m/m. 2 kg. oțel lat rapid de 45/10 m/m. 50 gr. oțel rotund gusthal de 25 m/m. 10 kg. oțel rotund bessemer de 8 m/m. 10 kg. oțel lat rapid de 20/15 m/m. 10 kg. oțel rotund bessemer de 13 m/m. 10 kg. oțel rotund bessemer 16 m/m. 30 kg. oțel rotund bessemer de 18 m/m. 10 kg. oțel rotund bessemer 20 m/m. 10 kg. oțel rotund bessemer de 25 m/m. 60 kg. oțel lat turnat special de 26 8 m/m. 60 kg. oțel lat turnat special de 21/7 m/m. 40 kg. oțel rotund gusthal de 35 m/m. 10 kg. tablă de oțel de 1,5 m/m. 10 kg. tablă de oțel de 4 m/m. 5 kg. tablă de oțel de 1/2 m/m.

La această serie de materiale se pot prezenta la licitație de cât casele invitate special pentru aceasta.

Pentru ziua de 1 Iulie 1911.

29000 kg. degetare de oțel pentru cămașa glonțului Md. 1893.

La această serie de material nu se pot prezenta decât Casele speciale invitate pentru aceasta.

Pentru ziua de 3 Iulie 1911.

100 kg. fer lat pentru cercuri. 80 kg. fer lat pentru cercuri 50/2 m/m. 332 kg. tablă de fer de 2 m/m. 10 kg. tablă de fer de 1,75 m/m. 500 bucăți tablă de fer albă pentru agrafe.

Pentru ziua de 7 Iulie 1911.

46000 kg. benzi de oțel pentru fabricarea încălțătoarelor.

La această serie de material nu se pot prezenta la licitație de cât casele invitate special pentru aceasta.

Pentru ziua de 9 Iulie 1911.

100 kg. bismuth. 100000 kg. plumb. 80 kg. antimonie „Regulus”. 247 kg. tablă de staniu pentru capse. 10 kg. tablă de nichel de 4 m/m. 900 kg. benzi de staniu pentru coafe.

In această serie de materiale se pot prezenta la licitație de cât casele invitate special pentru aceasta.

Pentru ziua de 2 Iunie 1911.

40 bucăți creioane pentru scris. 128 testeie hârtie de filtru. 10 kg hârtie de gloanțe 52000 coale hârtie galbină subțire 223 kg. hârtie coale mari 80000 coale hârtie

neagră de 65/96 mm. 10 kg. tuș ne-gru chimic special 20 tamponane metalice pentru tuș 1450 coale hârtie vegetală 900 metri hârtie pergament 57275 kg. carton galbin brun 80 coale carton lustruit pentru capace 3675 kg. carton pentru siluete 25 kg. carton galbin de 0, 5 mm.

Pentru ziua de 4 Iunie 1911.

67060 buc. etichete pentru lăzi diferite modele 11500 buc. etichete pentru cutii diferite modele 1,200. 000 buc. etichete roșii pentru cutii 1,200.000 buc. etichete roșii pentru șiret 36 000 buc. etichete roșii pentru lăzi 76000 buc. etichete albe pentru lăzi diferite modele 1,100.000 b. etichete galbine pentru cutii 1,100. 006 buc. etichete galbine pentru șiret 40000 buc. etichete galbine pentru lăzi 26000 buc. etichete cu anul de fabricație al pulberii 10000 buc. etichete albe speciale tip. Nr. 1 10000 buc. etichete albe speciale tip. Nr. 2 10000 buc. etichete albe speciale tip. Nr. 3.

Pentru ziua de 8 Iunie 1911.

25 kg. benzi de aramă de 12 mm. lățime și 0,5 mm. gros 6 kg. benzi de aramă de 0 mm., 0,5 gros și 8 mm. lățime 4452 kg. benzi de alamă pentru fabricarea capselor Md. 1893.

La această serie de material nu se pot prezenta la licitație decât casele invitate special pentru aceasta.

Pentru ziua de 11 Iunie 1911.

20 retorte de oțel pentru recopt.

La această serie de material nu se pot prezenta la licitație decât casele invitate special pentru aceasta.

Seria a II-a: Metale, scule, nituri.

Pentru ziua de 14 Iunie 1911.

1000 bucăți nituri de fer, 2200 bucăți nituri de fer de 6/12 mm, 14000 bucăți nituri de fer pentru firăstrău, 2 kg. 500 gr. sârmă de oțel de 2 mm. 2 kg. 500 gr. sârmă de oțel de 3 mm. 5 kg. 500 gr. sârmă de oțel de 4 mm. 98.200 bucăți șurupuri de fer pentru lemn după model.

100 gr. sârmă de platină 30 kg. cuie de sârmă, 6 pac. ținte de fer 1300 buc. nituri de aramă, 87 kg. sârmă de aramă de 1, 6 mm. 9 kg. sârmă de alamă de 5 mm. 90 buc. pânză de ferăstrău pentru tăiat metal 432 metri pânză de ferăstrău panglică. 1 tocilă șmirgne, 67 buc. tocile cardorundum, 18 kg. sârmă de oțel coardă de pian după model 1 kg. 500 gr. sârmă de oțel coardă de pian de 0 mm. 1 kg. sârmă de oțel coardă de pian de 0 mm 7 2 kg. sârmă de oțel verigi drepte de 1 mm. 2 kg. sârmă de oțel verigi drepte de 1,5 mm. 2 kg. sârmă de oțel verigi drepte de 3 mm. 5500 kg. sârmă de oțel verigi drepte de 3 mm. 2 kg. sârmă de oțel verigi drepte de 4 mm. 5500 kg. sârmă de oțel verigi drepte de 5 mm. 30 kg. sârmă de oțel verigi drepte de 3,5 mm. 0250 gr. sârmă de oțel coardă coardă de pian de 0,5 mm. 0250 gr. sârmă de pian de 1 mm.

Pentru ziua de 16 Iunie 1911.

15 buc. burghie spirale pentru oțel de 1 mm. 120 buc. burghie spirale pentru oțel de 1,5 mm. 27 buc. burghie spirale pentru oțel de 2,75 mm. 153 buc. burghie spirale pentru oțel de 2 mm. 63 buc. burghie spirale pentru oțel de 2,5 mm. 110 buc. burghie spirale pentru oțel de 3 mm. 100 buc. burghie spirale pentru oțel de 3,2 mm. 71 buc. burghie spirale pentru oțel 3,5 mm. 93 buc. burghie spirale pentru oțel de 4 mm. 38 buc. burghie spirale pentru oțel de 4,5 mm. 38 buc. bur-

ghie spirale pentru oțel de 5 mm. 12 buc. burghie spirale pentru oțel de 5,25 mm. 53 buc. burghie spirale pentru oțel de 5,4 mm. 27 buc. burghie spirale pentru oțel de 5,75 mm. 30 bua. burghie spirale pentru oțel de 6 mm. 7 buc. burghie spirale pentru oțel de 6,25 mm. 25 b. burghie spirale pentru oțel 6,5 mm. 23 buc. burghie spirale pentru oțel de 6,75 mm. 15 buc. burghie spirale pentru oțel de 9 mm. 13 buc. burghie spirale pentru oțel de 7,5 15 buc. burghie spirale pentru oțel de 8 mm. 14 buc. burghie spirale pentru oțel de 8,5 mm. 17 buc. burghie spirale pentru oțel de 9 mm. 13 buc. burghie spirale pentru oțel de 9,5 mm. 15 buc. burghie spirale pentru oțel de 9,25 mm. 12 buc. burghie spirale pentru oțel de 10 mm. 14 buc. burghie spirale pentru oțel de 10,5 mm. 16 buc. burghie spirale pentru oțel de 13 mm. 13 buc. burghie spirale pentru oțel 14 mm. 13 buc. burghie spirale pentru oțel de 15 mm. 13 buc. burghie spirale pentru oțel de 16 mm. 395 buc. burghie de fer pentru lemn de 5 mm. 10 buc. cuțite circulare pentru oțel 1 serie cifre de oțel 2, 5 mm. 1 serie cifre și litere de oțel de 5 mm. 200 buc. cifre de oțel după model 226 buc. ferestree circulare după model 1000 buc. bile de oțel de 6 mm. 1 clește pentru plumbuit, model C. F. R. 1 serie cifre de oțel ae 1, 5 mm. 12 buc. ferestree circulare pentru metal după model.

Pentru ziua de 18 Iunie 1911.

2599 buc. pile diferite „Vautier” marca lutea, 837 buc. pile de ciasornicar „Vautier” marca lui. 920 buc. pile de ferăstrău, 2 buc. pile șmirgel.

Pentru ziua de 21 Iunie 1911.

1900 kg. cărbuni de lemn (mangal) 40000 kg. cărbuni de forje.

Pentru ziua de 23 Iunie 1911.

2500 mt. cubici scânduri de brad 130 buc. dooge de stejar, 56500 kg. lemne de fag, 52800 kg. rumegătură de brad.

Pentru ziua de 25 Iunie 1911.

230 metri postav pentru regulatoarele focaselor. 975 metri americană groasă 508 metri organtin de mătăsă 20400 metri șiret alb de 10 mm. lat 350 metri șiret gris de 25 mm. lat 2770 buc. lavete pentru șters, 1810 metri madipelon 1 kg. bumbac deslănat 25013 metri pânză amiantină 8 kg. ață de mătăsă 38 buc. mosoară ață de însăilă 21 per. mănui pe piele 3700 per. mănui de bumbac 300 metri benzi de olandă de 15 mm.

Pentru ziua de 28 Iunie 1911.

1300 kg. ulei de rapiță pur, 2050 kg. ulei mineral, 295 kg. vaporină 3000 kg. vaporină pentru cilindre „Claudy” 3000 kg. vaporină pentru organe „Claudy” 578 kg. seu topit 147 kg. vaselină albă 934 kg. vaselină galbină 3402 kg. unt de lemn curat 2745 kg. săpun ordinar „Stella” 1200 kg. Săpun de glicerină 45 kg. unsoare consistentă 3 kg. unseare pentru mașini de cusut 220 kg. hidrol.

Pentru ziua de 5 Iulie 1911.

20 kg. aramă rotundă în bare de 13 mm. 20 kg. aramă rotundă în bare de 8 mm. 4 kg. aramă rotundă în bare de 20 mm. 50 kg. tablă de alamă de 1,5 mm. 10 kg. tablă de alamă de 1 mm. 1 kg. tablă de alamă de 2 mm. 210 kg. tablă de aramă în 1,5 mm. 100 kg. tablă de aramă de 2,5 mm. 10 metri țevă de alamă 150000 kg. degetere de lamă pentru tuburile Md. 1893 1780

kg. degetare de aramă pentru tuburile de revolver Md. 1896. 7370 kg. alamă de bare de 33, 5 mm. 200 kg. alamă în bare de 7,5 mm. 420 kg. alamă în bare de 13 mm. 10 kg. alamă în bare de 20 mm. 500 kg. aramă brută 10 buc. rondoale de alamă după model de 180 mm. diam. și 8 mm. gros.

La această serie de materiale nu pot lua parte la licitație decât casele invitate special pentru aceasta.

Pentru ziua de 7 Iulie 1911.

87 kg. terpentin 120 kg. benzină 10 kg. ulei de stearină 148 șelac în în tăblițe oranje 60 kg. șelac alb 60 kg. șelac roșu brun 30 kg. salmiac (tipurig) 20 kg. vâpsea roșie, praf fin 22 cutii tibișor 5 kg. tibișor în bucăți 560 kg. clei ordinar 200 kg. colorat de potasiu 850 kg. scrobeală albă 1195 kg. acid azotic 8081 kg. acid sulfuric 1103 kg. sodă caustică 800 kg. bisulfat de sodă 5 kg. borax 78 kg. mercur pur 2 kg. amoniac 100 buc. tibișor albastru 38 kg. terpentin de veneția 26 kg. federweiss 14 kg. astfaltak 4 kg. goldlak 2 kg. vernice roșu 5 kg. vernice galbin 80 kg. ceară galbină de albine 20 kg. ceară albă în rondoale farmaceutică 50 kg. colofoniu 135 kg. parafină pură 6 kg. sulfură de stibiu 3 kg. negru de fum 15 kg. nigrosin 14 kg. gumi eleni 0500 gr gelatină 4000 kg. apă acidulată pentru acumulatori 2 kg. unt de lemn fin.

Pentru ziua de 9 Iulie 1911.

2260 kg. bumbac pentru șters 11075 coale șmirghel pe până 136 kg, praf șmirghel 55 kg. sfoară de legat nupă model 3 kg. cânepă 955 kg. alcool cu aldeidă 2425 kg. alcool cu șelac 1520 kg. gaz ordinar 7500 kg. petroi „Washington” denat cu sudan 80 kg. sare ordinară bulgări 10 kg. frânghie 80 kg. sticlă veche 5 kg. talpă 50 metri curea răsucită.

Pentru ziua de 12 Iulie 1911.

20 buc. borcane de sticlă 3 buc. oale pentru spălat capse 1 buc. oale de basalt găurită 10 biureți pentru mașini mari 20 buc. biureți pentru mașini mici 6 tinichele de uns 600 buc. mânere de pilă 1 cană de porcelan gradată 2 ligheane de pământ 2 pulverisator lister 30 capsule de porcelan 30 buc. pietri misisipi 2 buc. site de mătase 3 buc. site de păr 1 buc. sită de metal 4000 buc. periuse de vernizat 274 penzule diferite 8 buc. pensule late pentru fulminat 37 buc. pensule late model 14 buc. pensule de păr de cămilă mari 6 buc. pensule de păr de biber 16400 ace ordinare 80 buc ace pentru mașina de cusut 7 buă. suveici pentru mașina de cusut 14 b. sponuri pentru mașinele de cusut 11 mt. cubi pământ galbin 7 mt cubi nisip alb 218 buc. pensule de păr de cămilă diferite mărimi.

Pentru ziua de 14 Iulie 1911.

10000 buc. cărămidă refractară 6000 kg. pământ refractar 6000 b. dale de bazalt.

Pentru ziua de 16 Iulie 1911.

14000 buc. cărbuni electrice după model 14000 buc. cărbuni electrice după model 400 buc. cărbuni electrice după model 8000 buc. cărbuni electrice după model 4000 buc. cărbuni electrice după model.

Directorul Pirotehniei:

colonel Hepites

Șeful secției 6-a

locotenent Dimitriu

Fondată 1845.

Liferant c. s. r. al curti și comercial

**Magazin de haine
pentru bărbați, copii
și fetițe.**

**Despărțământ separat pen-
tru haine după măsură.**

Neumann M.

Brașov,

Strada Vamei 21.

Telefon interurban 105.

Prețuri strict fixe.

Prețuri curente ilustrate gratuite.

Un pianin

puțin uzat se vinde cu preț
foarte moderat.

Strada Sft. Ioan Nr. 20 Brașov.

1488 1—8.

Apă de cură și răcoritoare de Borsek

regina apelor minerale cu acid carbonic.

Apă de izvor de Előpatak vindecă cu siguranță boalele de stomac, răunchi, splină, ficat și fiere.

Isvoru Matild din Bodok cea mai curată și mai prețioasă apă acidă.

Apă sărată de Stoica. Apă de cură specială pentru diabetici.

Deposit principal la firma Theil L. & E. O. comercianți de ape minerale. Telefon 364.

Nr. 85/911

Publicațiune.

Pentru facerea unui zid nou între edificiul gimnaziului român gr. or. din Loc și între edificiul băilor de abur, spre strada Băilor, să publică licitațiune nouă cu oferte închise, cari se pot înainta până cel mai târziu în 13/26 Iunie la 10 oare a m. în cancelaria Eforiei școlare.

Planul și condițiunile să pot vedea în cancelaria Eforiei școlare în fiecare zi de lucru dela 9—12 a. m. și dela 3—6 p. m.

La ofertă au să se alăture vadiu de 10% dela suma ofertei.

Brașov, 4/17 Iunie 1911.

Eforia școalelor centrale gr. or.
1456 1—3 române Brașov.

„ECONOMUL“

Institut de credit și economii, societate pe acțiuni.
Centrală în Cluj (casa proprie) Strada Vesselényi-Miklós 26. Filiale în Gherla, Ludoșul de Mureș și Aiud.

Intemeiat la anul 1886.

Are Capital social în 4000 acțiuni
K. 400.000

„ Fonduri de rezervă „ 290.000

„ Fonduri culturale și de binefacere „ 15.000

„ Depuneri spre fructificare peste „ 2.000.000

Primește depuneri spre fructificare dela privați cu 4½% și cu 5% iar la sume peste 10.000 cor. și dela corporațiuni culturale sau filantropice cu condițiuni excepțional favorabile.

Escontează cambii cu cel puțin două subscrieri.

Dă împrumuturi pe cambii cu acoperire ipotecară cu 7% și 8%. Acoardă împrumuturi ipotecare cu amortizare pe 10, 20 și 30 ani cu 7%.

Acoardă împrumuturi de Cont curent cu acoperire de hârtii de valoare notate la bursă cu 6% și 7%.

„Economul“ ajută, ca să se înființeze în comune bănci sătești; de aceea s'au făcut la Gilău, Feneș, Sălcium, Tic, Berind, Măcișul Ung., Gădălin, Ugruț, Ciachi-Gărbău și Cătina.

„Economul“ mijlocește cele mai bune asigurări pe viață și contra focului.

Hotel Central

Nr. 1

Renovat din nou, odăi frumoase și sănătoase. Prețurile dela 2 corvoane în sus. Sală mare pentru nunți, banchete, baluri, concerte, etc. Bucătărie renumită. Restaurant în Grădina Hotelului. Vinuri curate de Ardeal, Bere Steinbruch, Serviciu prompt Omnibus pentru gară la toate trenurile.

IOSEF WYHANEK, Hoteller.

Am onoare a aduce la cunoștința Prea On. Public, că am deschis în **Brașov, Strada gării 58**, în apropierea imediată a gării centrale,

un depozit de petrii monumentale,

asortat din abundență în modul cel mai modern.

În depozitul nostru se află monumente pregătite din marmoră albă de Caransebeș și Carara, din granit negru de Laborator și de diferite soiuri de trachit și granit din patrie.

Primim și îndeplinim comande de orice fel de petrii monumentale. La comandă furnizăm platce de marmoră și piatră de orice natură și colorare, precum și mese de biliard.

Întreprindem transformări, prelucrări și transportări de petrii monumentale atât în oraș, cât și în provincie.

Întreprindem la mic și mare orice fel de lucru de sculptură și tăiere în piatră din orice fel de piatră din patrie, din marmoră, și ori unde și în provincie.

Faptul că dispunem de o baie de piatră, ce este în exploatare de peste 100 de ani și că partea cea mai mare a monumentelor o pregătim aici, — ne face capabili de a rezista la orice fel de concurență.

După premiterarea acestora, și fiindcă avem intenția de a împlini comanda în modul cel mai prompt și ieftin, — ne luăm voia a ruga On. Public, ca în văditul său interes material să binevoiască a face la noi comanda, căci în schimb și noi ne vom năzuici a satisface On. Public în modul cel mai ieftin și prompt.

Cu deosebită stimă

Frații Francisc și Carol Herzum.

A V I Z I

Subsemnatul, am onoare a face cunoscut Onorabilului public din loc și dela sate, cumcă după mai mulți ani de praxă lucrez tot felul de **zugrăviri** începând dela cele mai simple până la cele mai fine după **Modelele cele mai nouă**. Rog pe Onorabilul public din loc și dela sate să binevoiască a mă sprijini în bransa aceasta, asigurându-i înainte că-i voi mulțumi cu lucrul meu cât se poate de bine, avizându-mă numai prin o carte poștală, semnez cu deosebită stimă

Ioan Preda

zugrav.

**Brașov, Strada
Valea Tei Nr. 14.**

Stabilimentul de hidroterapie din Brașov

instalat pe lângă băile de aburi ale Eforiei școlare române gr. or. **s'a deschis la 1 Maiu st. n.**

Stabilimentul este aranjat conform cerințelor timpului modern și provăzut cu aparatele de cură cele mai perfecte.

Există două secții separate: una pentru domni și alta pentru doamne.

Stabilimentul este condus de d-l Dr. G. Baiulescu și bolnavii fac cura cu apă în mod sistematic și rațional, după prescripția medicului dirigent.

D-l Dr. Baiulescu dă consultațiuni în stabiliment în fiecare zi dimineața dela carele 7—9 și după amiază dela 4—5.

Eforia școalelor centrale gr. or.
române, Brașov.

1443,1—12

Administrația băilor.

Vasile Muscalu

primul
atelier
de curelar
român

în Brașov, Strada nouă Nr. 18 (casele proprii). Am onoare a recomanda On. Public din Brașov și jur **Atelierul meu de curelărie**, provăzut cu tot felul de hamuri de lux și pentru lucru, din piele de blanc, precum și tot felul de curele de incins, șerpăre, șele în diferite colori, artistic lucrate. Se primesc și reparaturi de tot felul cufere, geante de călătorie și pungi, ect. ect. precum și plosci de lemn îmbrăcate în curele frumoase, în mărimi și colori diferite.

La atelierul meu de pielărie din Brașov, comanda se efectuează prin poștă se efectuează gratis și cu prețuri moderate.

„GAZETA TRANSILVANIEI“ cu numărul 10 fleri, se vinde la tutungeria d-lui Dumitru Pop, zaraf str. Hirscher Nr. 4 și la Eremias Nepoții.